

**PROJEKT
EGNSUDVIKLING I
AMATALTAL I NIGER**

**MIDTVEJSEVALUERING AF
PROJEKT EGNESUDVIKLING
I AMATALTAL
FASE 3**

FEBRUAR 2009

KONSULENT:
Mouhamed BA, Sénégal

Privattelefon : (221) 33 827 52 22
Mobiltelefon : (221) 77 569 16 99
E-mail : mouhba@yahoo.fr

Med støtte fra assistenterne
- Béatrice M'PO, Benin
- Etienne FAIZOUN, Benin

Oversættere:
Patricia Langvad Jensen
Jens Elgaard Madsen
Dorthe Lindahl
Birgit Vanghaug
Kate Nielsen
Poul Kruse
Jørgen Olsen



INDHOLDSANGIVELSE

1. AKRONYMER OG FORKORTELSER	4
2. INTRODUKTION	5
3. SAMMENFATNING AF EVALUERINGSRESULTATER.....	6
3.1. Udvikling af en havedyrkningssektor.....	6
3.2. Etablering af nye kornbanker	6
3.3. Styrkelse af indtægtsskabende aktiviteter	7
3.4. Fordeling af privat og fælles ejendomsret	7
3.5. Styrkelse af organisatoriske strukturer	8
3.6. Styrkelse af deltagelsen ved generalforsamlingerne	8
3.7. Efterstræbelse af aktiv social bistand.....	9
3.8. Intensivering af uddannelseskurser for voksne	9
3.9. Organisering af kurser for unge	9
3.10. Relation til erhvers- og finanspartnere	10
3.11. Udvikling af kapacitet til at få indflydelse over for myndighederne	10
3.12. Undervisning på det tuaregiske sprog og almen og teknisk uddannelse.....	11
3.13. Udvidelse af visse offentlige tjenester i området.....	11
3.14. Sikkerhedssituationen i regionen.....	11
3.15. Situationen omkring den institutionelle bæredygtighed	12
3.16. Situationen omkring den økonomiske bæredygtighed	12
3.17. Situationen omkring den sociale bæredygtighed	13
4. KORT SAMMENFATNING AF PROJEKTET	14
5. SAMMENFATNING AF OPGAVEBESKRIVELSEN	15
6. PROJEKTETS PROFIL	16
7. BESKRIVELSE AF ARBEJDETS METODE.....	17
7.1. Udnyttelse af disponible dokumenter	17
7.2. Udarbejdelse af redskaber til evaluering	17
7.3. Valg af lokaliteter til midtvejsevaluering	17
7.4. Indsamling af data i terrænet	18
7.5. Behandling af indsamlede data.....	18
7.6. Udarbejdelse af rapporten	19
8. IAGTTAGELSER VEDRØRENDE MÅLSÆTNING 1	20
8.1. Udvikling af havedyrkningssektor.....	20
8.2. Etablering af nye kornbanker	22
8.3. Styrkelse af indtægtsskabende aktiviteter	25
8.4. Fordeling af private og fælles jordrettigheder	26

9.	IAGTTAGELSER VEDRØRENDE MÅLSÆTNING 2	30
9.1.	Styrkelse af organisatoriske strukturer	30
9.2.	Styrkelse af deltagelsen ved generalforsamlingerne	31
9.3.	Aktiv social bistand	32
9.4.	Intensivering af uddannelseskurser for voksne	34
9.5.	Kurser rettet mod unge	37
9.6.	CA's tekniske og finansielle partnerskaber.....	38
10.	IAGTTAGELSER VEDRØRENDE MÅLSÆTNING 3.....	40
10.1.	Kapacitet til at påvirke myndighederne	40
10.2.	Undervisning i det tuaregiske sprog samt almen og teknisk uddannelse	41
10.3.	Udbygning af visse offentlige ydelser i området.....	44
10.4.	Sikkerhedssituationen i regionen.....	45
11.	ANALYSE AF PROJEKTETS BÆREDYGTIGHED	47
11.1.	Situationen omkring den institutionelle bæredygtighed.....	47
11.2.	Situationen omkring den økonomiske bæredygtighed	49
11.3.	Situationen omkring den sociale bæredygtighed	53
12.	GENERELLE KONKLUSIONER.....	57
13.	GENERELLE ANBEFALINGER	59
14.	LISTE OVER BILAG	64
14.1.	Tidsrækkefølge over missionens aktiviteter	64
14.2.	Personer, som missionen har mødt.....	64
14.3.	Oversigt over initiativer	64
14.4.	Oversigt over rollefordelingen i projektet	64
14.5.	Eksempler på organisationer og deres opgaver	64
14.6.	Oversigt over besøgte lokaliteter	64
14.7.	Samlet projektdiagnose ud fra værktøjet AFOM (Acquis, Faiblesses, Opportunités, Menaces = Resultater, Svagheder, Muligheder og Trusler)	64
14.8.	Oversigt over produktionskæder.....	64
14.9.	Oversigt over kompetencerne i CA.....	64
14.10.	Projektets bæredygtighedsfaktorer	64
14.11.	Statistikker vedrørende skolerne	64
14.12.	Statistikker vedrørende alfabetisering.....	64
14.13.	Statistikker vedrørende uddeling af dyr på kredit.....	64

1. AKRONYMER OG FORKORTELSER

Mange akronymer og forkortelser er anvendt i rapporten. De gennemgås her nedenfor:

AG	: Generalforsamling (Assemblée générale).
AGR	: Indtægtsskabende aktiviteter (Activités génératrices de Revenus).
BC	: Kornbanker (Banques céréalières).
CA	: Kooperativet i Amataltal (Ansvarelig nigerisk organisation).
CE1	: Grundskole, 1. år, dvs. 3. kl. (Cours élémentaire).
CE2	: Grundskole, 2. år, dvs. 4. kl. (Cours élémentaire).
CI	: Optagelsesår til grundskole, dvs. 2. kl. (Cours d'initiation).
CP	: Forberedende år til grundskole, dvs. 1. kl. (Cours préparatoire).
CM	: Mellemskole, dvs. 5. og 6. kl. (Cours moyen).
DANIDA	: Dansk statsligt agentur for samarbejde med udviklingslande.
DREB/AZ	: Den regionale direktion for Grunduddannelse - i Agadez.
GM	: Gensidige Fællesskaber (Groupements Mutualistes) – CA's underafdelinger.
GtU	: Genvej til Udvikling.
IEB	: Inspektion for Grunduddannelse (Inspection d'Education de Base).
INDRAP	: Det Nationale Institut for Dokumentation, FForskning og Anvendt Pædagogik (L'Institut National de Documentation, Recherche et Application Pédagogique).
Karl-G. Prasse	: Dansk sprogforsker og specialist i det tuaregiske sprog.
OSC	: Civilsamfundsorganisation.
PAC	: Program for lokalsamfundsaktiviteter (Programme d'Actions Communautaire).
EiA	: Projekt Egnsudvikling i Amataltal.
EiA3	: Projekt Egnsudvikling i Amataltal, fase 3.
PTF	: Teknisk og finansielt partnerskab (Partenaire Technique et Financier).
RETREB	: Kvartalsmøde for de tosprogede skoler (Rencontre Trimestrielle des Ecoles Bilingues).
ROPAZ	: Netværk for kvægavlsorganisationer i Agadez-regionen (Réseau des Organisations Pastorales de la Région d'Agadez).
TDR	: Opgavebeskrivelse (Termes de références).

Tak til samtlige aktører som har fremmet midtvejsevalueringen!

2. INTRODUKTION

For at sikre projektets gennemførelse har Genvej til Udvikling (GtU) valgt Kooperativet i Amataltal "*la Coopérative d'Amataltal*" (CA) som partner. Den lokale befolkning betragter Kooperativet som den eneste repræsentative 'struktur' i projektområdet.

For at bidrage til en decentral, lokal udvikling er en del af projektets aktiviteter organiseret i ni (9) bopladsfællesskaber "*Groupements Mutualistes*" (GM) (= Gensidigheds-grupperinger), beliggende i projektområdet. Den enkelte GM har valgt en bestyrelse, der refererer til CA.

I forlængelse af to tidligere projektfaser (1999-2005) har CA opbygget en bestand af dyr, der kan betragtes som rentabel. Der er ligeledes udviklet et system, hvor dårligt stillede familier kan låne dyr på kredit.

Adskillige andre aktiviteter er igangsat: brønde er blevet renoveret, en kornbank er blevet etableret, en tosproget grundskole (tuaregisk-fransk) er blevet opført og fungerer som kostskole. Kurser for voksne har ligeledes set dagens lys.

Det igangværende projekt (fase 3) sigter på at konsolidere og udbrede de opnåede resultater, så hele projektområdets befolkning begunstiges af projektet. Yderligere tre (3) kornbanker udstyret med kværne er blevet etableret, og der er introduceret grøntsagsdyrkning i gartneriparceller.

I hver GM er der etableret mødesale med det formål at styrke projektets lokale forankring, og der er udviklet kurser for unge og voksne. Det forventes ikke umiddelbart, at projektet fortsætter efter 2010.

Projektets mål for 2006-2010 kan sammenfattes på følgende vis:

- Spredning af erhvervsgrundlaget for at mindske afhængigheden af avl og salg af kvæg.
- Styrkelse af den interne kapacitetsopbygning i CA.
- Styrkelse af befolkningens uddannelsesniveau, identitetsfølelse og evne til at hævde rettigheder.

Vores inspektionsbesøg finder sted for at gennemføre en midtvejsevaluering. Formålet er at evaluere projektets nuværende situation, med hensyntagen til to tidligere faser, og at se fremad gennem en rejustering af projektets exitstrategi. De væsentligste kriterier er som følger:

- Projektets udvikling belyst i forhold til den plan, der er beskrevet i ansøgningen.
- Projektets bæredygtighed.
- Anbefalinger med hensyn til projektets exitstrategi.

Midtvejsevalueringen har det godkendte projektdokument som udgangspunkt og ønsker at afklare, om de planlagte aktiviteter er gennemført efter planen i henhold til tidsplanen, og om aktiviteterne har haft de tilsigtede virkninger.

3. RESUME AF EVALUERINGENS RESULTATER

Det resume, der her fremlægges, henfører overvejende til de forskellige tiltag, der hænger sammen med projektets vigtigste målsætninger.

3.1. Udvikling af en havedyrkningssektor

I projektområdet er kvægvandring og havedyrkning som udgangspunkt ikke uforenelige. Hos befolkningen synes der at være opstået en bevidsthed om betydningen af havebrug. Således synes havedyrkning at udgøre et væsentligt supplement til kvægavl for den nomadiske befolkning.

Havebrugsaktiviteterne i projektområdet lægger op til varierede former: der findes en demonstrationsparcel, fællesparceller og familieparceller. Såkaldt individuelle parceller omtales også, men er i realiteten også familieparceller.

Den støtte, som projektet bidrager med, er forholdsvis betydningsfuld i forhold til antal aktiviteter, men vurderes endnu at være utilstrækkelig med hensyn til dets omfang: Her tænkes på redskaber, såsæd, plantebeskyttelsesmidler, forskellige former for indhegning og forplejning i forbindelse med produktionens opstart.

Hovedvægten synes dog i højere grad at være lagt på materialer end på færdigheder, selv om der har været organiseret et kursus i havedyrkning. På den anden side rummer havedyrkingen nogle tvangselementer, som udgør virkelig begrænsende faktorer, såsom vand, der altid anses som utilstrækkelig.

3.2. Etablering af nye kornbanker

Befolkningen i det område, som projektet dækker, råder over 4 kornbanker, heraf 3 nye. Den fjerde er etableret af PAC (Programme d'Actions Communautaires = Program for Lokalsamfundsaktiviteter) for at styrke CA's indsats. Der opbevares i reglen 40 tons levnedsmidler per kornbank: hirse og undertiden ris.

Kornbanker værdsættes på forskellig vis, men letter alle befolkningens adgang til ernæring: Der opereres med en model, hvor en bank kobles med en kværn, hvor en bank kobles med en kværn monteret ved siden af en brønd og et kursus- og mødecenter, eller hvor en bank kobles med en kværn monteret ved siden af en brønd, et gartneribrug og et kursus- og mødecenter.

Det blev bemærket, at den sammensatte funktion "kornbank + kværn" ikke fungerede helt så effektivt som forventet. Koblingen skulle hjælpe med at aflaste kvindernes arbejde. Desværre viste det sig under besøget, at hirsekværnene stort set ikke blev udnyttet efter hensigten. Det skal dog siges, at dette synspunkt ikke deles af befolkningen i Amataltal og In-Jighrane.

I de nævnte lokaliteter mener befolkningen, at afkastet fra kværnene muliggør indbetalinger til Kooperativet, og at der realiseres projekter i landsbyen. I Amataltal har afkastet endog gjort det muligt at erhverve endnu en kværn.

Med hensyn til håndteringen af fødevarerne slipper disse op for hurtigt og for tidligt. Allerede i februar måned, inden svejsningens tid, gør risikoen for knaphed sig gældende. Og dette vedrører selve grundlaget for princippet ved kornbanker, som består i at udgøre et sikkerhedslager for at fremme prisstabilitet. Oftest sælges fødevarerne til befolkningen. Det hænder dog, at fødevarer overdrages på kredit, men kun undtagelsesvis.

3.3. Styrkelse af indkomstskabende aktiviteter

Der produceres kunsthåndværk i området; men inspektionsbesøget kunne ikke drage konklusioner med hensyn til, om der fandt en styrkelse sted af kapaciteten inden for kunsthåndværk: Vi bemærkede ikke noget håndværkscenter for teknisk og teknologisk oplæring. Vi traf heller ikke nogen underviser eller håndværksmester.

Men selve udførelsen og selve produkterne, som kunne ses på stedet, bekræftede, at der eksisterer håndværksfærdigheder i området.

For håndværket udvikler der sig efterhånden at udvikle et samarbejde udadtil, som udgør et gunstigt udgangspunkt: nogle kunstgenstande sælges lokalt til turister i fredsperioder, andre sælges gennem GtU på det danske marked.

3.4. Fordeling af privat og fælles (kooperativ) ejendomsret

Med hensyn til, hvordan ejendomsretten deles, er der faktisk en vis rimelighed, for så vidt angår produktionsmidler og produkterne.

Hvad angår haveafgrøder, sker forvaltningen af produktionsmidlerne som regel kollektivt. Gartnerne organiserer selv, hvordan de ønsker at anvende de midler, der stilles til rådighed: For eksempel fordeles visse redskaber, mens andre forbliver fælleseje, såsom kærren og trillebøren.

Hvad angår kornbankerne, sker forvaltningen af fødevarer altid efter et dobbelt reguleringsystem: Principperne er "en sæk pr. familie" og "uddelingsstop midtvejs".

Hvad angår kværnene, kan det ligne et paradoks; men befolkningen har selv fundet løsningen: Kværnene tilhører kvinderne, som så tilknytter mændene til at hjælpe med betjeningen.

Med hensyn til en styrkelse af fødevarerens sikkerheden er der udført reelle anstrengelser for de allerfattigste, og der kunne registreres visse resultater, selv om der er behov for modifikationer i: tilgængelighed, adgangen, stabiliteten og anvendelsen af fødevarerne.

Med hensyn til dyr på kredit nyder kvinderne også fordele. Systemet fungerer både godt og skidt, idet det har fungeret indtil 2008 med dyr, der er givet tilbage af dem, der først modtog dyr på kredit; dog kan det trues af den nærmest faderlige forvaltning: CA har det med at se gennem fingre med dårlige betalere og skaber derved en skadelig præcedens for initiativets opretholdelse.

Med hensyn til uddannelsessystemet er den tuaregiske folkegruppe privilegeret; men det er forventeligt. Det ses, at elevantallet i områdets skoler generelt er lavt, og det er en konsekvens af tuaregernes tidligere tilbageholdenhed med at indskrive deres børn til skolegang. Når alt kommer til alt, har tuaregernes piger haft fordel af, at der er taget særlige hensyn. Og heldigvis er der opbygget nogle gode forhold.

3.5. Styrkelse af organisatoriske strukturer

Hvad angår den organisatoriske udvikling, forefindes et yderst interessant organisatorisk system: GtU har umiddelbart overdraget projektet til et lokalt kooperativ. Dette kooperativ har underafdelinger i form af bopladsfællesskaber, GM'er der defineres ud fra deres geografiske udstrækning. Og der findes forskellige forvaltningskomiteer i den enkelte GM, afhængigt af hvilke aktiviteter der foregår i den enkelte GM's regi.

Kooperativet opfattes som en veritabel motor for lokal udvikling, og CA bringer en hel samling af støtteformer i anvendelse i de forskellige, berørte lokalsamfund.

GM'erne står for at udføre forskellige typer projektaktiviteter: gravning og reovering af brønde, etablering af havebrugsparcer, kvægavl og bevilling af dyr på kredit, forvaltning af kornbanker, forvaltning af hirsekværne, alfabetisering og forskellige former for mødeaktivitet, håndtering af medlemskontingenter. Aktiviteterne er generelt værdsat.

Forvaltningskomiteerne bliver valgt af GM'erne. De skal udgøre GM'ernes eller CA's tekniske udøvelse. Det, man bliver præsenteret for, ikke mindst under inspektionsbesøget, er et individ, en forvalter eller en individuel arbejdsleder - til skade både for organisationen og dets struktur. Det skal forbedres.

3.6. Styrkelse af deltagelsen ved generalforsamlinger

Helt generelt må det anerkendes, at områdets befolkning besidder en helt usædvanlig evne til at mobilisere sig. De GM'er/lokaliteter, som den aktuelle evalueringsmission havde planlagt at møde, viste deres ønske om at møde os ved at være til stede. GM'er/lokaliteter, der blev overraskede med et uventet besøg, var også ofte i stand til at reagere meget hurtigt på trods af den store spredning mellem bostederne, og det er en bedrift for et nomadisk folk.

Med hensyn til Kooperativet i Amatal tal er det opfattelsen, at der er et fremragende fremmøde ved generalforsamlingerne. Amatal landsby fremviser således et smukt eksempel på et folk, der er blevet fastboende efter århundreder med nomadisk levevis.

Med hensyn til GM'erne er deltagelsen i generalforsamlingerne generelt god. Hver GM omfatter et stort antal bopladser spredt vidt omkring i landskabet, hvilket besværliggør deltagelsen i generalforsamlingerne.

Med hensyn til kvindegrupperne er deltagelsen af medlemmerne ved generalforsamlingerne betydelig. For eksempel udskiftes bestyrelsen i kvindegruppen i In-Jighrane hvert år, hvilket gør det lettere at sikre en vis smidighed, når der skal organiseres generalforsamlinger.

3.7. Opfølgning på aktivt opsøgende arbejde

Tuaregerne forlader trods deres flytten rundt og vandringer med kvæg ikke deres hjemegn - overordnet betragtet: inden for en defineret økologisk niche synes afstand ikke at eksistere. Det er således muligt at etablere infrastruktur på steder, der for en fremmed observatør kan virke isolerede. Hver brønd udgør en "usynlig landsby" ifølge et udtryk fra Ingrid Poulsen.

Et 7-personers team, herunder projektets koordinator, leder indsatsen med at oplyse og mobilisere befolkningerne ved at rejse rundt mellem lokaliteterne. Teamet gennemkrydser landsbyer og teltlejre for at informere og mobilisere, men også for at deltage i konfliktløsning. Og det forhold, at projektets koordinator indgyder respekt og tillid, er virkelig med til at lette arbejdet med at oplyse og mobilisere.

Dog blev det observeret, at tingene løses ret uformelt; men det bør bevares. Indtrykket er, at det ofte ikke vil kunne svare sig at systematisere det uformelle. Det vil være tilstrækkeligt med en bedre planlægning, og at arbejdet med oplysning og mobilisering i felten suppleres ved at rekruttere nogle unge "animatører" med den rette udrustning og uddannelse.

3.8. Intensivering af uddannelseskurser for voksne

For voksne eksisterer der generelt i Niger ikke egentlige kurser for almen uddannelse; der eksisterer heller ikke nogen erhvervsuddannelser. I projektet findes alfabetiseringskurser, der synes at gennemgå et forløb over 5 sæsoner hver med en varighed på 6 måneder. Fem år virker voldsomt for en indledende alfabetisering.

Kurset i alfabetisering sikrer færdigheder inden for læsning, skrivning og anvendt regning inden for visse relevante emner: Alfabetiseringen fungerer anvendelsesorienteret; men koblingen mellem teoretiske kurser og praktiske aktiviteter bør forbedres.

Befolkningen ønsker tydeligvis, at der etableres alfabetiseringscentre i deres respektive lokalsamfund. Der er også et betydeligt potentiale for deltagere, hvis man tager udgangspunkt i princippet om, at begrebet afstande ikke eksisterer i tuaregernes territorium. Ikke desto mindre falder antallet af kursister paradoksalt nok i centrene.

Når alt kommer til alt, giver alfabetiseringen et vist håb om, at den vil forbedre beskæftigelsesmulighederne. Måske er det det, der forklarer motivationen hos nogle af tuaregerne: muligheder for ansættelse som alfabetiseringsunderviser eller som forvalter af en kornbank.

I øvrigt syntes de lokale forhold generelt at favorisere en god læring: Målestokke for kundskabsniveau er udarbejdet af den nationale direktion for uformel uddannelse, og nogle af disse målestokke er særdeles konkrete.

Det må således anerkendes, at alle tiltag er gjort for at etablere en helstøbt alfabetisering. Den pædagogiske organisering skaber imidlertid problemer: Ikke blot er læretiden meget langtrukket; men klasserne er også generelt "rodeklasser". Resultatet er en stor forskellighed, både hvad angår de studerendes alder og anciennitet i den selvsamme klasse.

Derudover må det siges, at alfabetiseringskampagnen ledsages af flere typer vanskeligheder, både på lærerniveau og på elevniveau.

3.9. Organisering af kurser for unge

Kurser for unge er sædvanligvis blandede og omfatter både mænd og kvinder. Tre "pakkeløsninger" er blevet udbudt og realiseret som studieforløb:

- Et første forløb har omhandlet flere emner; men den overordnede sammenhæng er svær at få øje på.
- Et forløb nr. 2 har omhandlet kvægavl. Det vurderes at være relevant for projektet; men kvinderne er blevet overset.
- Et tredje forløb har omhandlet agerbrug. Her har unge kvinder været med; men her er det endnu svært at få øje på dets virkning i felten.

Med hensyn til unge mænd har de afholdte kurser endnu ikke skabt entusiasme: Det har ført til utilpashed hos visse unge; andre er imod al fornuft endog fristet til at støtte op om oprørsgrupper eller emigrere til Libyen, Algeriet eller Nigeria.

Hos de unge piger synes der at være langt mere sindsligevægt og stabilitet; men de beklager sig dog: Tørken forstærker fattigdommen, afstanden til vand begrænser grøntsagsdyrkning, og derudover er der sundhedsproblemer, såvel med mennesker som med dyr.

3.10. Relation til tekniske og finansielle partnere

Kooperativet i Amatal tal lader forstå, at de samarbejder med en række tekniske og finansielle partnere som IRD og HED. Det må imidlertid præciseres, at der i forbindelse med midtvejsevalueringen intetsteds blev talt om disse tekniske og finansielle partnere.

Trods deres støtte kan det udledes, at de ikke har nogen videre betydning i forhold til projektområdets størrelse, samt at deres forhold til befolkningen endnu er ubetydelig.

3.11. Udvikling af kapaciteten til at få indflydelse over for myndigheder

Der eksisterer en virkelig kapacitet hos områdets ledere og de ansvarlige i Kooperativet i Amatal, for slet ikke at tale om projektkoordinatoren. Denne vedbliver at være respekteret både af Nigers administrative myndigheder og af medlemmerne af "oprøret", fordi han har haft vigtige tillidsposter på nationalt plan. Derfor kan han i princippet øve indflydelse over for mange politiske og administrative myndigheder.

For at fastholde evnen til at opnå indflydelse i lokalområdet er det dog nødvendigt, at der sker en styrkelse af evnen til fortalere-/lobbyvirksomhed hos mange af de lokale ledere.

På den anden side er det styrke, der kan udvikles og organiseres bedre, at der i Amatal-zonen findes en utrolig evne til at mobilisere områdets befolkning.

3.12. Undervisning på tuaregisk og almen og teknisk uddannelse

Der er ikke etableret nogen ny, tosproget skole i Amatal-området under EiA3. Og det er endnu ikke lykkedes skolen at blive opfattet som "modelskole". Skolen har dog vist, at dens elever opnår gode resultater ved prøver og eksaminer.

Lærerkrafterne synes, om ikke kompetente, så i det mindste overbeviste og meget engagerede omkring det tosprogede. Dog syntes den tosprogede skole at kræve en meget stor investering af tid og energi, samtidig med at der ikke længere kan trækkes på den motivation, der ligger i en ekstra godtgørelse. Med projektets vigende engagement i den tosprogede undervisning er problemerne vokset. På den anden side er der blevet afholdt seminarer for lærerne, som har handlet generelt om sprogvidenskab og ikke om tosprogethed.

Det skal siges, at resultaterne, der er opnået af den tosprogede skole, er fremragende. Trods dette har den politiske vilje ikke for alvor vist sig til at styrke den tosprogede undervisning. Men alligevel synes staten at fastholde de tosprogede skoler i sin uddannelsesstrategi.

Desuden holder befolkningen sig i hvert fald tilbage i forhold til de tosprogede skoler. Det ligner en kovending: tidligere ville de slet ikke have nogen skole, fordi den forekom fremmedgørende. Nu er det lokalsproget, som de ikke ønsker i skolen, selv om det afsatte antal timer er gradvist aftagende fra skoleår til skoleår.

For så vidt angår særlige forhold omkring den tosprogede skole i Amatal er der afdækket adskillige vanskeligheder, der spiller ind omkring størrelsen af elevtallet, problemer med skolekantin, som ikke i tilstrækkelig grad understøtter børnene og problemer med skolegartneriet, hvor produktionen er lidet betydningsfuld.

Og hvad angår de almene og erhvervsrettede uddannelser, udgør disse endnu ikke en prioritering hos befolkningen i projektområdet. De almene og tekniske uddannelser virker stadig uvedkommende; de opfattes som værende påført udefra.

3.13. Udbredelse af visse offentlige ydelser i området

Der uddeles enkelte små ydelser fra det offentlige, så områdets beboere føler sig en smule respekterede. Men der er endnu meget, der skal gøres, før befolkningen tilgodeses med tilsvarende offentlige ydelser, som opnås af de øvrige befolkningsgrupper i Niger, som er privilegerede sammenlignet med befolkningen i denne del af landet.

Men der er ikke behov for at skabe illusioner. Visse ydelser er svære at opnå. Således synes det at være alt for tidligt at gøre sig håb om, at Amatal-området kan opnå de offentlige ydelser, som hovedparten af områderne i Niger kan opnå.

3.14. Sikkerhedssituationen i regionen

Det må erkendes, at der faktisk finder angreb sted med håndvåben i en del af den region, hvor projektet er hjemmehørende. Det, som er nødvendigt at forstå ifølge befolkningen, er, at den manglende sikkerhed skyldes to forhold: Der eksisterer bevæbnede grupper, der overvejende udgøres af tuareger; men der forekommer også enheder fra hæren, som beskyldes for at udføre visse angreb.

Dertil kommer – og det er farligt – at det må erkendes, at der findes en nærmest udbredt utilfredshed i området: Nogle af lederne er oprørte over den trøstesløshed der kendetegner den samlede region, hvor projektet er hjemmehørende, på trods af, at det eneste, der udvindes fra regionen, er uran.

Den usikre situation tilføjet den generelle utilfredshed afstedkommer angst og begrænser således befolkningens lyst til at bevæge sig rundt. Dette sinker eller generer åbenlyst nogle af projektets aktiviteter.

Således afhænger mulighederne for en fremtidig udvikling i høj grad af den nigeriske stat. Det synes faktisk som om, at, hvis den rigdom, der udvindes i regionen, i et vist omfang kom regionen til gode og skabte markante forandringer, ville den generelle utilfredshed gradvist sive bort.

3.15. Situationen omkring den institutionelle bæredygtighed

Den skematiske opbygning af projektet synes identisk med Kooperativet i Amataltals opbygning. Men princippet ved denne sammenblanding er ikke dårligt, da det fører til en integration af begge enheder. Det har således medført, at kooperativets medlemmer føler et egentligt ejerskab til projektet.

Under alle omstændigheder er alle aktiviteter målrettet de af projektet støttede, sociale grupper: Projektet er knyttet til et kooperativ, der er udrundet af lokalsamfundene, og projektkoordinatoren, som selv er tuereg, udgør en vigtig trumf i det system.

I forhold til den organisatoriske kapacitet er der visselig opnået en del; men der er også mangler, som skal rettes. En local NGO kaldet Taghilte er ved at blive skabt, og som – hvis den opnår den rette støtte og positionering – vil kunne udgøre et vigtigt alternativ til GtU. I øvrigt, som en ekstra sikkerhed, giver flere udefrakommende, men lokalt baserede aktører, deres støtte.

3.16. Situationen omkring den økonomiske bæredygtighed

Den finansielle kapacitet er blevet gradvist udbygget på de vigtigste organisationsniveauer, men i et miljø, der styres dårligt. Desuden er de uddelinger af dyr på kredit, der bevilges af GM'erne, forvaltet dårligt på grund af manglende konsekvens.

Det, der skaber glæde er, at der finder en deling sted af visse udgiftsposter mellem GtU og CA. Og det kunne også konstateres, at Kooperativet i Amataltal har påtaget sig det fulde ansvar for visse andre omkostninger. Dette blot for at sige, at Kooperativet og dets enheder disponerer over egne ressourcer, men at det er nødvendigt at forbedre forvaltningen.

I forhold til de samlede opgaver må det imidlertid siges, at Kooperativet i Amataltal's egne midler er forholdsvis beskedne. På den anden side er det nok her at forholde sig til de problemer, der vedrører den finansielle håndtering af Projekt Egnsudvikling i Amataltal, fase 3 (EiA3): Denne forvaltning varetages i det store og hele af en enkelt familie; men det kunne godt forsvares.

Det, som hurtigt bør ske er, at der tages initiativ til de nødvendige dispositioner for efterhånden at overdrage det, der er påkrævet, til CA. Det er behov for at overføre forskellige typer opgaver på trods af det uddannelsesniveau, der kendetegner området: overførsel af kapacitet, overførsel af ansvar, overførsel af ejendomsret. Overførsel af funktioner er endnu ikke berørt; men der er behov for supplerende støtte. Dertil kommer, at bortset fra i Agadez, foregår forvaltningen af midlerne i den samlede organisation på en nærmest uformel måde: De finansielle ressourcer optræder simpelt hen skjult, og alt må antages med betydelig usikkerhed. Men det drejer sig om et projekt, som skal forvaltes, og som der skal føres regnskab over.

3.17. Situationen omkring den sociale bæredygtighed

Den sammensatte model med en kornbank etableret ved siden af en brønd og et gartneribrug og et flerfunktionelt center er ekstremt fokuserende og socialt samlende: Alle mekanismer er således til stede for at kunne mobilisere befolkningen succesfuldt, for på kort sigt at skabe relationer og på langt sigt endog at gøre folk fastboende. Og denne fastbosættelse eller stabilisering er et fremragende instrument for bæredygtighed.

I det store og hele syntes projektets målsætninger at være i overensstemmelse med den nationale strategi for udvikling. Derudover har Kooperativet i Amataltal engageret sig i forskellige former for ørkenbekæmpelse, hvilket passer fint med statens forvaltning af naturressourcerne. Det må imidlertid indrømmes, at der endnu forestår entreprenøropgaver for bedre at sikre levedygtigheden eller vedholdenheden af projekterfaringerne: Det handler om at udbrede ejerskabet og skabe synergier.

Med hensyn til projektets målsætninger er der nogle tilkendegivelser som må gøres: selvbestemmelse, identitetsstyrkelse og evnen til at gøre krav på ejerskab. Under normale forhold er det passende at forholde sig hertil; men i denne periode; hvor der er undtagelsestilstand, og i det hele taget specielt for det tuaregiske folk kan der tages andre hensyn, og således ofres de gode intentioner.

Som altid, i forhold til den sociale vedholdenhed, er der flere ny-introducerede teknologier, som ikke for alvor er blevet tilpasset til området: Særligt elgeneratorerne har befolkningen ikke været i stand til at få det bedste ud af, og der er også behov for at revurdere kværnene.

4. KORT SAMMENFATNING AF PROJEKTET

Denne sammenfatning af projektet er meget kortfattet: Den er udført på grundlag af de modtagne dokumenter. Det er et forslag, der resumerer projektets interventionsmodel.

Struktur	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Genvej til Udvikling (GtU) / Raccourci pour le Développement.
Projektets titel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekt Egnsudvikling i Amataltal, fase 3 (EiA3), godkendt den 30/01/2006.
Projektets udvikling (faser)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekt Kvægavl i Amataltal 1999-2002 (KiA). ▪ Projekt Egnsudvikling i Amataltal 2002-2005 (EiA). ▪ Projekt Egnsudvikling i Amataltal 2006-2010, fase 3 (EiA3).
Lokalisering af projektet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niger, regionen Agadez, departementet Tchirozérine, landkommunerne Ingal og Aderbissinat (Amataltal-zonen).
Finansielle partnere	<ul style="list-style-type: none"> ▪ DANIDA.
Udviklingsmål	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EiA3s udviklingsmål er at styrke selvforsyning, selvbestemmelse og selvtilid i Amataltal-zonen, så det bliver trygt og inspirerende at bo i området for alle, der føler et tilhørsforhold.
Projektets mål	<ul style="list-style-type: none"> ▪ at mindske afhængigheden af kvægavl, via spredning af erhvervsgrundlaget, ▪ at forbedre den interne kapacitetsopbygning i Kooperativet i Amataltal, ▪ at styrke befolkningens uddannelsesniveau, identitetsfølelse og evne til at hævde rettigheder.
Berørt befolkning	<ul style="list-style-type: none"> • Af personer med fast tilknytning til zonen er der mere end 13.500 i henhold til ansøgningen og 26 000 ifølge erklæringer. • Etniske grupper, der kommer fra andre regionerne og som nomadiserer gennem området. • Beboere i zoner i nærheden eller langt borte (lidet tilgodeset).
Strategi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Serviceydelser (havebrug, kornbanker, kværne). ▪ Kapacitetsopbygning (komitéer, GM'er, CA, mødecentre). ▪ Fortalervirksomhed (befolkning, sprog, Amataltal-zonen, Agadez-regionen).
Vigtigste komponenter	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fødevarsikkerhed. ▪ Institutionel organisering. ▪ Alfabetisering/uddannelse af voksne. ▪ Uddannelse af børn. ▪ Håndværk, kvægavl, uddeling af dyr på kredit, renovering af brønde.
Projektets tilgang	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ansvarliggørelse af Kooperativet i Amataltal (CA). ▪ Konsolidering af opnåede resultater. ▪ Udbredelse af aktiviteter.
Projektperiode	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Januar 2006-december 2010.
Berørte myndigheder	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Det nationale Miljøagentur, med afdeling i Agadez. ▪ INDRAP i Niamey. ▪ Det regionale direktorat for Grunduddannelse, Agadez (DREB/AZ). ▪ Inspektioner for Grunduddannelser (IEB) i Tchirozérine og Ingal.

5. SAMMENFATNING AF OPGAVERESKRIVELSE

Denne sammenfatning af anmodningen om evalueringen er udført på grundlag af en opgavebeskrivelse. Sammenfatningen er udført enten ved simpel gengivelse eller ved resumé.

Titel på anmodningen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Midtvejsevaluering af Projekt Egnsudvikling i Amataltal, fase 3.
Bestilleren af opgaven	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Genvej til Udvikling (GtU) / Raccourci pour le Développement.
Projekt	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekt Egnsudvikling i Amataltal, fase 3 (<i>EiA3</i>).
Missionens mål	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Evaluere projektets aktuelle situation og overveje projektets fremtid ved en rejustering af projektets exitstrategi.
Vigtigste kriterier for evalueringen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udviklingen af projektet sat op mod ansøgningsteksten. 2. Projektets bæredygtighed. 3. anbefalinger i forhold til projektets exitstrategi.
Evalueringens centrale akser	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uddannelse og afledte effekter (tosproget skole, kurser). 2. Udbredelse af erhvervsgrundlaget. 3. Styrkelse af den interne kapacitetsopbygning. 4. Sikkerhedssituationen i regionen. 5. Projektets bæredygtighed og dets exitstrategi.
Arbejdets metodik	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Arbejdsrunde med en ekspert i kvægavl og i agerbrug. ▪ Feltbesigtigelse: <ul style="list-style-type: none"> - Inddragelse af CA og undervisere i indsamlingen af data. - Facilitering af 5 møder i fora (generalforsamling, Kooperativet i Amataltal, unge og kvinder). - Indsamling af informationer. - Behandling af informationer (gennemgang, kommentarer, besigtigelser, analyser). ▪ Udarbejdelse af udkast af evalueringsrapport. ▪ Afslutning af evalueringsrapport.
Steder for missionen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niger. ▪ Regionen Agadez. ▪ Departementet Tchirozérine. ▪ Landkommunerne Ingal og Aderbissinat (Amataltal-zonen).
Aktører, der skal arrangeres møder med	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekspert i kvægavl og agerbrug. ▪ CA (Kooperativet i Amataltal). ▪ Bopladsfællesskaber (9 GM'er). ▪ NGO'en Taghilte. ▪ Beboere i zonen (ifølge opdeling i køn, alder og etniske grupper).
Frister	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Evalueringsperiode : 2. til 15. februar 2009. ▪ Dato for aflevering af rapport (udkast) : Før 31. marts 2009.

6. PROJEKTETS PROFIL

Den hovedansvarlige for projektet var anmodet om at foreslå indhold til forskellige rubrikker, der gør det muligt at præsentere projektet; det er nemlig vigtigt, at forståelsen af de væsentlige elementer passer sammen, før evalueringen sættes i gang.

Noget indhold er dog hentet i disponible dokumenter og siden drøftet uformelt.

N°	Rubrikker	Indhold
1	Lederens navn og titel	▪ Ghabdouane Mohamed.
2	Projektets sociale benævnelse	▪ Projekt Egnsudvikling i Amatal, fase 3 (<i>EiA3</i>), godkendt den 30/01/2006.
3	Projektets hjemsted	▪ Agadez.
4	Projektets organisationsopbygning	▪ Generalforsamling /CA's bestyrelse / GM'er /forvaltningskomiteer.
5	Antal ansatte	▪ 6 formelle. ▪ Mere end 60 frivillige.
6	Projektets dækningsområde	▪ Niger, regionen Agadez, departementet Tchirozérine, landkommunerne Ingal og Aderbissinat (Amatal-zonen).
7	Nøglebegivenheder i projektets levetid	▪ Arrestation af koordinatoren (2 måneders fængsel). ▪ År med frygtelig tørke i 2005. ▪ Skyregn i 2007/Oversvømmelser med tab af kvæg.
8	Målgrupper	▪ Mere end 26 000 personer. ▪ Etniske grupper, der kommer fra andre regionerne og som nomadiserer gennem området. ▪ Beboere i zoner i nærheden eller langt borte (lidet tilgodeset).
9	Projektets vision	▪ Udvikling af zonen. ▪ Kamp mod ørkendannelse og fattigdom ▪ Gøre projektet bæredygtigt gennem kornbankerne, uddeling af dyr på kredit, uddannelse og reovering af brønde.
10	Projektets mission	▪ EiA3s udviklingsmål er at styrke selvforsyning, selvbestemmelse og selvtilid i Amatal-zonen, så det bliver trygt og inspirerende at bo i området for alle, der føler et tilhørsforhold.
11	Generelle formål	
12	Aktuelle aktiviteter	▪ Fødevarer sikkerhed. ▪ Institutionel organisering. ▪ Uddannelse (børn og voksne; alfabetisering). ▪ Håndværk, dyr på kredit. ▪ Understøttelse af brønde.
13	Finansieringskilder	▪ Danida.
14	Generelt budget	▪ 505 350 000 F CFA heraf 268 390 000 det første år.
15	Opgivne partnere for projektet	▪ PAC (Program for Lokalsamfundsaktiviteter). ▪ IRD (International udviklingshjælp). ▪ HED-Tamat (Homme Environnement Développement = Menneske – Miljø – Udvikling). ▪ NGO Tishit (Energ i på tamasheq/tuaregisk).
16	Projektets varighed	▪ 5 år.
17	Projektperiode	▪ Januar 2006 - december 2010.

7. BESKRIVELSE AF ARBEJDETS METODE

Arbejdets metode indeholder flere vigtige etaper:

1. Udnyttelse af disponible dokumenter.
2. Udarbejdelse af redskaber til evaluering.
- 3) Valg af lokaliteter at besøge med henblik på midtvejsevaluering.
- 4) Opsamling af data undervejs.
- 5) Behandling af indsamlede data.
- 6) Udarbejdelse af midlertidig og endelig rapport.

7.1 Udnyttelse af disponible dokumenter.

De indsamlede dokumenter har gjort det muligt bedre at forstå Projekt Egnsudvikling i Amataltal, fase 3 (EiA3).

Det drejer sig om følgende dokumenter:

- Evalueringsrapport (Projekt Kvægavl i Amataltal, 1999-2002).
- Evalueringsrapport (Projekt Egnsudvikling i Amataltal 2002-2005).
- Projektdokument og projektansøgning.
- Rapport over faglig inspektion ved ekspert i kvægavl (2008-09).

7.2 Udarbejdelse af redskaber til evaluering.

Vi har udarbejdet flere evalueringsværktøjer – for at gøre det nemmere for os at leve os ind projektets formål, som de er beskrevet i ansøgningsskemaet.

- Oversigt over forholdsregler.
- Oversigt over rollerne i projektet.
- Skema over de relevante organisationer.
- Afgrænsning af de lokaliteter, der skal besøges.
- Diagnostik over projektet på basis af "AFOM" (Acquis, Faiblesses, Opportunités, Menaces = Resultater, Svagheder, Muligheder, Trusler).
- Beskrivelse af besøgtede lokaliteter.
- Oversigt over kommandoveje.
- Veje at gå inden for projektet / mulighedsfelter/fremgangsmåder.
- Oversigt over struktureringen af informationerne.
- Tabeller over statistikker.

Det bliver i alt ti (10) slags værktøjer til evaluering og opfølgning.

7.3 Valg af lokaliteter til midtvejsevaluering.

Vi valgte ikke bestemte lokaliteter ud på forhånd.

Vi lod det være op til medlemmerne i CA at foreslå lokaliteter, der kunne være af interesse for projektets midtvejsevaluering, enten fordi der kunne udstilles succes'er, eller fordi der var opstået problemer, som det var nødvendigt at analysere.

Hvorom alting er, så bevægede evalueringsmissionen sig undertiden spontant hen til en given lokalitet for at tage de opnåede resultater i øjesyn, eller vi foreslog ændringer i forhold til planlægningen for bedre at bedømme mobiliseringen af de befolkningsgrupper, der får uventet besøg.

Besøgene på disse lokaliteterne har været meget berigende for os.

7.4 Indsamling af data i terrænet.

Indsamling af data er sket undervejs i forløbet ved hjælp af de erhvervede redskaber til evaluering. Der har været gennemført forskellige møder, besøg i terrænet (observationer), åbne samtaler med diverse aktører, herunder kvinder, og fælles refleksioner med lederne vedrørende medbestemmelse.

De aktører, vi har mødt, er forholdsvis talrige:

- En ekspert i kvægavl, koordinatoren for PAC (Program for Lokalsamfundsaktiviteter) i Niamey.
- En revisor, direktøren for Kolen Consulting i Niamey.
- En pædagogisk rådgiver i IEB (Inspektion af Grunduddannelserne).
- En inspektør for alfabetisering i Tchirozérine-departementet.
- Tre lærere i den tosprogede Karl-G.-Prasse-skole i Amataltal.
- Koordinatoren for projektet (EiA3).
- De ansatte i projektet (bogholder, altnuligmand).
- Landsbyoverhovedet i Amataltal.
- De hovedansvarlige for CA.
- Nogle medlemmer af kvindegrupperne.
- Medlemmerne af de forskellige GM'er, som er CA's underafdelinger.
- Alfabetiseringslærere.
- Inspektorer for alfabetisering.
- Gartnere på forskellige parceller.
- Grupper af håndværkere.

Under samtalerne og besøgene i terrænet er flere forberedte metoder blevet udnyttet for at indsamle diverse data; naturligvis var det forudsat, at grupperne af aktører blev suppleret, efterhånden som møderne skred frem.

7.5 Behandling af indsamlede data.

De indsamlede informationer er blevet gennemgået og derpå strukturerede, idet der hele tiden blev taget højde for de erklærede forventninger i forhold til opgavebeskrivelsen for evalueringen.

De forskellige data er blevet organiseret, så man kunne opstille forskellige hypoteser:

- Resultater i form af delkonklusioner.
- Kommentarer, argumenter eller elementer af anskueliggørende illustrationer.
- Analyser i henhold til kriterierne for bæredygtighed.
- Generelle konklusioner.
- Generelle anbefalinger.

Selvfølgelig er analyserne og anbefalingerne udtryk for, at der er foretaget strukturering af en relativ stor mængde informationer. Eftersom kommentarerne efterfølger resultaterne, er analyserne da også mere omfattende og går på tværs af referencerne i forhold til kriterierne for bæredygtighed.

7.6 Udarbejdelse af rapporten.

Til at begynde med følger redaktionen af evalueringsrapporten den fremgangsmåde, der er benyttet til analyse af resultaterne:

- Resultater set i forhold til målsætningerne - i form af delkonklusioner.
- Elementer af kommentarer eller illustrationer ved fakta.
- Elementer af analyse i forhold til kriterierne (institutionel, økonomisk og social bæredygtighed).

I anden omgang følges rapporten op af generelle konklusioner og derpå generelle anbefalinger.

Der er planlagt en foreløbig version af rapporten over midtvejsevalueringen og senere en endelig version, som vil tage højde for de observationer, der måtte blive udtrykt af de ansvarlige i Genvej til Udvikling.

2. IAGTTAGELSER VEDRØRENDE MÅLSÆTNING 1

Målsætning 1 lyder: ”at mindske afhængigheden af avl og salg af kvæg via en spredning af erhvervsgrundlaget”

8.1. Udvikling af en sektor for havebrug

Projektet skulle anlægge 6 havebrug på 6 lokaliteter som er: Ekawel, Amazzégri, In-Jighrane, Wourzaddam, Tchinq-Eqqade og Amataltal.

Nomadekvægavl og havebrug i projektzonen udelukker ikke gensidigt hinanden.

Missionen har besøgt i alt 21 havebrug, bl.a. i In-Jighrane, Wourzaddam og Amataltal:

- Ifølge befolkningen i Tabhawout har de altid praktiseret havebrug inden for det territorium (økologiske niche), hvor de almindeligvis færdes, og som de betragter sig som havende brugsret til.
- På den måde bevarer folk deres personlige frihed, og det har ingen negativ effekt på nomadekvægavlernes livsstil.
- Havebruget, der mest går til selvforsyning, udgør tillige en indtægtskilde.
- En sæsons høstudbytte indbringer mellem 100.000 og 150.000 CFA.
- Dyrkningsperioden er på ca. 6 måneder (november – maj).

Der er en øget bevidsthed blandt befolkningerne om havebrugets vigtige rolle.

Ifølge de lokale er kvægavl ikke længere en tilstrækkelig indtægtskilde for at kunne brødføde kvægavlerens familie:

- I tørkeperioderne er græsningsarealerne betydeligt mindre.
- Der er også dyresygdomme på spil.
- Disse faktorer medfører tab i dyrestanden, hvilket medfører en utilstrækkelig produktion af animalske fødevarer og mælk.
- Ifølge oplysninger fra Kooperativet i Amataltal har kvægavlerne set sig nødsaget til at dyrke jord igen og dermed også at praktisere gartneribrug.
- Kort sagt er der et stigende behov for at sprede de indkomstskabende aktiviteter.

Befolkningernes afhængighed af havebrug forklarer anlægningen af de mange havebrug.

Ifølge medlemmerne af Kooperativet i Amataltal var der fra starten af den aktuelle projektfase 60-70 havebrug i projektzonen; men antallet er en anelse faldende:

- I dag er der omkring 50 velfungerende havebrug.
- Missionen har besøgt 21 havebrug i de 6 forskellige lokaliteter.
- Befolkningerne dyrker især tomater, løg, kartofler, squash og salat.
- Nogle steder kan man også finde majs og hvede, som snarere må betragtes som basisfødevarer.
- Befolkningerne udtrykker et behov for mere støtte til deres havebrug
- Befolkningerne udtrykker også et behov for flere og bedre indhegninger, mere vand til overrisling af deres gartneriparceller samt levnedsmidler, så man har noget at leve af, indtil produktionen af grøntsager kommer i gang.

De besøgte havebrug i Wourzaddam giver et godt billede af det, der også foregår andre steder i projektzonen.

- Missionen har besøgt 3 havebrug i Wourzaddam som støttes af EiA3.
- 2 af de 3 havebrug blev indhegnet (mur af ler) så sent som i 2008, og den nye indhegning erstattede den gamle indhegning (hønsenet).
- De 3 haver blev anlagt for 3 år siden og fungerer som familiehavbrug.
- Indtil nu har disse havebrug givet grøntsager 3 år i træk, og familierne forventer også grøntsager i år.
- Disse 3 på hinanden følgende høstudbytter har indbragt familierne ca. 100.000 CFA efter hver høstsæson, og dette er endog ud over familiernes eget forbrug.
- Alfabetiseringskurserne synes også at hjælpe dem med bedre at holde styr på såningsperioderne.

Havebrugstyper i projektzonen.

Der findes flere typer af havebrug i projektzonen:

- Der er en "demonstrationshave" i Amataltal. Den har til formål at klarlægge muligheder for grøntsagsdyrkning.
- Så er der fælleshaver, f. eks. i Wourzaddam og i Foudouk. De fungerer på 2 forskellige måder, enten som kollektivt drevne havebrug eller som havebrug dyrket af enkeltpersoner.
- Og der er også havebrug der dyrkes af familier, f. eks. i Tabawaout og i Marandet, hvor hele familien arbejder sammen (mor, far og børn).
- Endeligt er der havebrug der dyrkes af enkeltpersoner; men de er i realiteten også at betragte som familiebrug.

Projektstøtten til havebrug er vigtig, især når det drejer sig om antallet af havebrug; men støtten er utilstrækkelig hvad angår kvalitet.

Stort set alle de besøgte havebrug modtager den samme form for projektstøtte:

- Kooperativet i Amataltal sørger for at forsyne med haveredskaber. De tildeles hver gruppe havebrugere (skovle, hakker, river, vandkander, hakkejern, transportvogne og trillebøre)
- Såsæd er blevet distribueret.
- Der er også fordelt plantebeskyttende midler.
- Brønde er blevet gravet dybere eller er blevet renoveret.
- Forskellige former for indhegning er blevet finansieret (hønsenet, pigtråd, ler)
- Under projektstarten har Kooperativet i Amataltal tillige bidraget med levnedsmidler som starthjælp indtil den første høst.

Projektstøtten har altså hidtil været fokuseret på materiel støtte frem for teknisk støtte.

Havebrugernes tekniske færdigheder er mangelfulde, og afholdelsen af et seminar om landbrug har ikke været tilstrækkeligt:

- Teknikkerne til forarbejdning af jorden kunne forbedres.
- I haverne ser man, at bedenes størrelse varierer meget (fra 1 til 4 m² eller større).
- Denne uregelmæssighed gør det svært at dosere den rigtige mængde vand, frø og plantebeskyttende midler.
- Overrislingssystemet er ikke tilpasset de små havebrug.
- Man konstaterer, at der vandes ved hjælp af overrisling snarere end ved hjælp af vandkander.

- Da der i forvejen er mangel på vand, er det uhensigtsmæssigt, at vand går til spilde på denne måde.

I øvrigt, hvad skal man mene om anvendelsen af plantebeskyttende midler, når man tænker på sundhed og miljø?

Faktisk har disse midler indflydelse på sundhed, og evalueringsmissionen udførte nogle forsøg:

- En tomat, der blev plukket i en parcel i Wourzaddam, kunne ikke umiddelbart spises.
- Ifølge havebrugeren indeholdt den endnu en for helbredet uheldsvanger gift, og derfor skulle man vente nogle dage, uden at han præciserede dette yderligere.
- Der er følgelig vakt en bevidsthed og et kendskab til faren ved plantebeskyttende midler; men man har ikke styr på, hvor meget man doserer, og hvor længe det virker.
- Hvad angår grundvandspejlet, så ser det ud, som om dets dybde afværger forurening; men vi mangler at få dette bekræftet.
- Evalueringsmission har bemærket, at brøndenes dybde generelt går ned til 30 til 56 meter bortset fra Fidik-brønden i GM Marandet.

Man må tilføje, at havebruget også har sine begrænsninger.

Den største udfordring er manglen på vand, der jo ikke kun bruges til haverne, men også som drikkevand:

- Enten er efterspørgslen på vand alt for stor, eller også løber brøndene for hurtigt tør for vand. Det kan også være, at grundvandet ligger for dybt.
- Arbejdet med at hente vand op fra brønden er meget møjsommeligt.
- Det er hårdt for mændene, når de skal betjene "Volonta"-håndpumpen.
- Det er også hårdt for æslerne, når de skal trække et reb, for at der kan komme vand op.
- Ud over manglen på materialer lider grøntsagerne fra tid til anden af en række angreb fra forskellige parasitter og dyr.
- Dyrkningsperioden falder delvist sammen med svejsningens tid, når der intet er i maven.

Projektet forsøger at reagere på vandmanglen ved at grave brøndene endnu dybere eller ved at reovere; men der skal gøres endnu mere.

Brøndene i Amataal-zonen fortjener en særlig bemærkning:

- De brønde, der er blevet gravet dybere eller er blevet reoveret, udgør en hel hjælpepakke.
- Brøndene forsyner befolkningerne i egnen med drikkevand, og nogle gange erstatter de stillestående vand fra damme og flodsenge.
- Brøndene bruges også til at vande grøntsagsparcellerne.
- Samtidigt oplyses om hygiejne og sundhed.
- De er miljøvenlige.
- Endelig er de reoverede brønde et bedre alternativ end træfældning (grenene bruges til at afstive de traditionelle brønde indvendigt).

Opsamlende kan man konkludere at havebrug udgør et vigtigt supplement til kvægavl for nomadekvægavlerne. Dog skal der hurtigst muligt sættes ind for at gøre noget ved vandmanglen, og havebrugernes tekniske kunnen skal styrkes.

8.2. Etableringen af nye kornbanker

Projektet planlagde at etablere 3 nye kornbanker med hver sin kværn i hhv. Ejirane, Amazzégri og Tchín-Eqqade.

Befolkningerne i projektzonen råder over 4 kornbanker, hvoraf de 3 er nye.

Umiddelbart synes alle kornbankerne at være fulde af korn, der er både rigelige mængder og adgang til proviantforsyning:

- De 3 nye kornbanker siges at være blevet hensigtsmæssigt bygget.
- En fjerde kornbank er blevet etableret i Amatal af « Programme d'Actions Communautaires » (= Program for Lokalsamfundsaktiviteter = PAC) for at styrke Kooperativet i Amatal's indsats.
- Kornbankerne i Ejirane og Tchinqade er etablerede og blev besøgt af missionen.
- Kornbanken i Amazzégri er også etableret, men er midlertidigt lukket, fordi befolkningen er på vandring og har taget provianten med sig.
- I kornbankerne opvares hirse og nogle gange også ris.
- I princippet er der omkring 40 tons proviant i hver af kornbankerne.

Kornbankerne varierer lidt, hvad vilkårene angår; men de har det til fælles, at de gør det lettere for befolkningerne at få adgang til proviant.

Først og fremmest er der den af projektet udtænkte kornbankmodel, hvor en kornbank suppleres med en kværn; men der er flere løsninger:

- En kornbank kan stå alene (uden en kværn i nærheden). Dette er kun tilfældet i Ejirane, hvor kværnen befinder sig i In-Jighrane, der ligger ca. 30 km væk derfra. Der er derfor oprettet to forvaltningskomitéer for hhv. kornbanken og kværnen.
- En kornbank kan stå sammen med en kværn, der er placeret ved siden af en brønd og et kursus/møde-center. Dette er tilfældet i Tchinqade.
- En kornbank kan stå sammen med en kværn, ligeledes placeret ved siden af en brønd og et kursus/møde-center, men også ved siden af en gartneriparcel. Dette gælder for Amatal og Amazzégri.

Konceptet "kornbank og kværn" er dog ikke så effektivt, som man kunne forvente.

Faktisk er der en kværn for hver nyetableret kornbank. Spørgsmålet er så, om kværnene fungerer?

- Kværnene er robuste og kan modstå tidens tand og ustadigt vejr.
- Kværnenes duelighed blev demonstreret for evalueringsmissionen; men det var lidt vanskeligt for dem.
- Hver kværn består af to maskiner, en der tærsker (skiller klid fra frø), og en der kværner.
- Konceptet har en positiv effekt mht. at reducere kvindernes arbejdsbyrde.
- Desværre har missionen konstateret, at kværnene ikke bruges korrekt.
- Der er intet spor af hverken klid, mel eller dieselolie i den bygning, hvor kværnen står.

I In-Jighrane og i Amatal bekræfter befolkningerne at deres kværn fungerer:

Kværnen i In-Jighrane blev etableret i 2006:

- Kværnen reducerer kvindernes arbejdsbyrde.
- Kværnen medvirker til at fylde kvindegruppernes pengekasse.
- Kværnen indbringer dagligt omkring 10.000 CFA.
- Brugere betaler 2.000 CFA for at få en sæk hirse tærsket og kværnet.
- Indtægterne gør det muligt at investere i de to landsbyer, In-Jighrane og Ejirane.
- Indtægterne gjorde det muligt at tilbagebetale kooperativet 90.000 CFA i 2008.
- I Amatal er indtægterne fra kværnen blevet brugt til at anskaffe endnu en kværn.

Kornbankernes proviantlager synes hurtigt at blive udtømt og desværre på et u hensigtsmæssigt tidligt tidspunkt.

Allerede i februar måned, dvs. før overgangstiden til regnsæsonen (dvs. svejsningens tid), er der risiko for mangel på proviant:

- Der er omkring 40 tons proviant i hver af kornbankerne.
- Ifølge de lokale er en stor del af provianten allerede afsat.
- Hvis de taler sandt, vidner dette forbrug om, at provianten anvendes.
- Men dette forbrug af proviant begynder på et alt for tidligt tidspunkt, nemlig i slutningen af december og ikke i april måned som tiltænkt.
- Dette forhold sår tvivl om hele ideen med at etablere kornbanker; for meningen er jo, at de skal sikre en stabil proviantforsyning året rundt og dermed stabilisere priserne på basisfødevarer på egnen.

Afsætning af proviant fra kornbankerne skal ideelt ske ved salg af varer og skal administreres af de såkaldte "GM'er" (kooperativets underafdelinger).

Dette er ikke altid tilfældet; men der er ganske få tilfælde der afviger fra planen:

- Generelt set er der kun omkring en fjerdedel proviant tilbage i kornbankerne, dvs. mellem 80 og 120 sække, hvilket svarer til 8-12 tons proviant.
- Oftest sælges provianten til befolkningerne på egnen.
- Det sker, om end sjældent, at proviant gives på kredit.
- Denne form for kreditordning tages udelukkende i brug meget sjældent og accepteres kun, når nogle familier har hårdt brug for det, og når familierne er kreditværdige.

Tchin-Eqqade er et illustrativt eksempel på, at projektets målsætning, at øge fødevareresikkerheden i projektzonen, opfyldes efter hensigten.

GM Tchin-Eqqade er stolt af sin kornbank:

- Kornbanken har kapacitet til at rumme 400 sække med proviant.
- Sækkene med proviant betragtes rigtigt nok som en måde, hvorpå befolkningerne kan øge deres egen fødevareresikkerhed.
- Der er hirse i 320 sække og ris i de resterende 80 sække.
- En sæk med proviant sælges for 22.000 CFA og er blevet indkøbt for lidt mindre, nemlig 21.250 CFA.
- Det betyder en omsætning på 750 CFA pr. sæk proviant, inklusive transportudgifter.
- Der er 2 rationeringssystemer: For det første må en familie kun købe én sæk proviant, og for det andet indstiller man afsætningen af proviant i en periode for at forberede sig på overgangstiden, svejsningens tid (april-juli).

Kvinderne i Amatal er også stolte af deres kornbank.

- I 2007 fik kvinderne i Amatal et særdeles godt udbytte, da kornpriserne faldt.
- Kvinderne i Amatal nød mere deraf end kvinder i de andre landsbyer.
- Årsagen hertil er Amatal-kvindernes kornbank, der administreres af deres GM.
- Hvor en kop sorghum blev solgt for 450 CFA andre steder, var prisen for en kop sorghum i Amatal-kvindernes kornbank lidt mindre, nemlig 400 CFA.
- Hvor en kop hirse blev solgt for 500 CFA andre steder, var prisen for en kop hirse i Amatal derimod 450 CFA.

I projektzonen råder befolkningerne over mindst 3 strukturer for oplagring, og disse øger fødevarer sikkerheden på egnen. Desværre tages proviantforsyningen i brug på et for tidligt tidspunkt.

8.3. Styrkelse af de indkomstskabende aktiviteter

Projektet havde planlagt at afholde kurser i håndværk med det formål, at befolkningerne kan sprede deres indtægtsmuligheder (automekanik, brøndpumper, kamelsadler, bygningsværk og handel).

Der er en egentlig håndværkerstand på egnen; men evalueringsmissionen har ikke kunnet konstatere, hvorvidt der er sket en håndværksmæssig udvikling.

- Der findes naturligvis mange dekorative håndværksarbejder på egnen.
- Missionen har ligeledes konstateret, at der er aktiviteter inden for automekanik, svejsning og reparation af dæk.
- Det forekommer os, at alle disse aktiviteter er indkomstskabende.
- Kvinderne i Amatal tal engagerer sig i hoteldrift, syning, kvægavl og fremstilling af flettede måtter.
- Kvinderne har også en butik, hvor de laver tøj og sko.
- Missionen har ikke besøgt noget center, hvor der afholdes relevante kurser.
- Missionen har heller ikke mødt en egentlig håndværksmester eller håndværksunderviser.

Kort sagt, alle disse aktiviteter vidner om at der oplæres i håndværk.

- Mekanikeren, der er døvstum, demonstrerede for missionen, hvordan man reparerer.
- Svejseren udførte også sit arbejde på stedet.
- Kvinderne i Amatal producerer en række kunstgenstande i forskellige materialer: læder og skind (røgelseskar, lommebøger, hylstre), kurve af palmefibre, plastikting (armbånd), ting af træ (skeer, kamelsadler) og sølvting (halskæder).
- Man kan derfor fremsætte den formodning, at der finder oplæring sted.
- Desværre fik missionen ikke spurg om, hvem der står for denne oplæring.

Et eksternt samarbejde er under udvikling, og dette kan betyde en ny mulighed for udvidet håndværkshandel.

Det skal dog siges, at det aktuelle eksterne samarbejde fortsat er begrænset til at omfatte nogle turister og så et dansk marked.

- Kooperativet i Amatal støtter op om produktionen af visse kunstgenstande.
- Nogle genstande sælges på stedet til forbigående turister (de kommer når der er fred i området).
- Andre genstande sælges via GtU på det danske marked.
- Nogle genstande er endog lagt ud på GtU's hjemmeside: www.gtu.dk/vareoversigt.htm
- Man håber på, at dette samarbejde vil fortsætte fremover - også efter at GtU har trukket sig ud.

Ifølge GtU har foreningen udarbejdet en plan for afsætning af håndværksarbejde i Danmark.

GtU formår at afsætte nogle genstande direkte til det danske marked:

- Produkterne markedsføres på foreningsmøder.
- Andre foreninger i Danmark, der engagerer sig i Vestafrika, samarbejder med GtU.

- Der er endog andre favorable steder for videresalget af varerne i Danmark, f. eks. Zoologisk Have i Aalborg og Couleur Café i København.
- GtU har heller ikke udelukket idéen om at samarbejde med en butikskæde i Danmark, der specialiserer sig i bæredygtig handel (Fair trade).

Hvad angår håndværk må man konkludere at der er kompetencer til stede lokalt - og følgelig er der en håndværksproduktion; men det er ikke klart hvem der står bag oplæringen i håndværk.

8.4. Fordeling af ejendomsrettigheder mellem private og kooperativer

Det handler om at gøre sig klart, ud fra regelmæssige analyser og reguleringer, hvorvidt ejendomsretten til produktionsmidler og produkter fordeles rimeligt mellem privatpersoner og diverse fællesskaber.

Produktionsmidler til grøntsagsdyrkning forvaltes kollektivt.

Projektstøtten forvaltes altid kollektivt til havebrugerne. Støtten bruges til:

- Nye eller renoverede brønde.
- Haveredskaber.
- Materialer til indhegning (hønsenet, pigtråd mv.).
- Såsæd og plantebeskyttende midler.
- Havebrugerne organiserer sig for at bestemme, hvordan materialerne skal anvendes til produktion.
- Nogle haveredskaber tildeles de enkelte havebrugere, f. eks. skovle og hakker.
- Andre redskaber forbliver kollektive, f. eks. transportvogne og trillebøre.

Forvaltningen af kornbankernes proviantforsyning sker på basis af et tosidet reguleringsystem.

Det er vigtigt at kunne garantere en stabil beholdning af proviant i kornbankerne samt at sørge for, at de fattigste familier har adgang til proviant. Derfor arbejder CA med et tosidet rationeringssystem:

- Princippet "en sæk pr. familie" har til formål at undgå en situation, hvor de bedre stillede familier kan anskaffe sig flere produkter end de fattige familier.
- Princippet "uddelingsstop midtvejs" på et bestemt fastlagt tidspunkt (f. eks. i februar måned) har til formål at sikre, at proviantlageret i kornbankerne ikke udtømmes før den kritiske overgangstid (svejsningens tid) til regnperioden.

Hvad angår de etablerede kværne må det påpeges, at befolkningerne må finde deres egne løsninger.

Kværnenes overordnede formål er at reducere kvindernes arbejdsbyrde, og derfor tilhører de på en måde kvinderne. Men den udvalgte kværntype er ikke nødvendigvis den mest hensigtsmæssige:

- Kværnene er både for store og for tunge.
- Derfor er kværnene svære at transportere.
- Kværnene er svære at få til at starte og at betjene.

- Derfor er det tvivlsomt, om kvinderne nogensinde ville kunne betjene sig af kværnene uden assistance fra mændene.

Det er også derfor, at hver af kvindegrupperne har fået tilslutning fra et par mænd; én der kan sørge for at kværnene fungerer og bliver brugt, og én der kan sørge for transporten af de 100 kg tunge sække med hirse.

Den øgede fødevarer sikkerhed på egnen er en stor hjælp for de fattigste familier.

Tidligere projektanalyser og kommentarer om fødevarer sikkerheden:

- Proviantforsyningen i kornbankerne og adgangen til kornbankerne som følge af en decentraliseret forvaltning fungerer.
- Det tosidede rationeringssystem fungerer.
- Konceptet "kornbank og kværn" samt den gradvise afsætning af provianten i kornbankerne kommer de fattige familier til gavn.

Dyrekreditordningen fungerer godt. Dette fremgår tydeligt, idet ordningen kunne fortsætte frem til 2008. Dette har været muligt, eftersom de personer, der i første omgang havde gavn af ordningen, tilbageleverede de udlånte dyr som aftalt. Noget tyder dog på en formynderisk forvaltningskultur.

Dyrekreditordningen henvender sig målrettet til de fattigste familier. Undtagelsesvist tenderer dette mod en "uheldig tolerance", hvad angår krav om tilbagelevering af udlånte dyr:

- I In-Jighrane har omkring 20 personer fået gavn af dyrekreditordningen.
- En af dem, der deltog i missionen, udtaler at have lånt 10 får på kredit i 1999 fra Kooperativet i Amatal.
- I 2008 har han afleveret 8 af de 10 får tilbage.
- Han siger, at kreditordningen har gjort ham til en økonomisk bedre stillet mand, fordi hans bestand af får er blevet større.
- Men det lader ikke til, at han er meget for at skulle aflevere de 2 sidste får tilbage.
- Besynderligt nok beklager Kooperativet i Amatal, at de dermed har bidraget til at skabe præcedens, der modarbejder initiativets fortsatte virke på længere sigt.

Kvinderne har også gavn af dyrekreditordningen; men den forekommer lidt svær at bruge pga. de omskiftelige vejrforhold.

Ud af de i alt 32 kvindelige modtagere har 15 kvinder i In-Jighrane haft gavn af ordningen, men:

- Efter tilbagelevering af de udlånte dyr har kun 4 kvinder fortsat dyr til deres rådighed.
- En af kvinderne har en flok på 10 får, to andre kvinder har hver en flok på 4-5 geder.
- En af kvinderne har kun en enkelt ged tilbage!
- Ifølge Dr. Idé Tahirous inspektion er tilbageleveringsraten for får og geder omkring 50 pct.
- Tørke og dyresygdomme har desværre reduceret familiernes dyrebestand.

I skolerne er der et særligt fokus på piger – til tuaregernes store overraskelse.

Faktisk er pigerne godt repræsenterede i skolerne:

- Ifølge statistikker fra den pædagogiske konsulent er der i alt 71 elever på den tosprogede skole i Amatal. 34 er piger og 37 er drenge, fordelt på de 3 klasser.
- Ifølge konsulentens rapport er det samlede antal elever på de 21 skoler i området 775 elever. Heraf er 313 piger, og 462 er drenge.

- Omregnet til procenttal udgør pigerne hhv. 47,88 pct. i Amatal og 40,38 pct. i zonen som helhed.
- Disse tal er meget høje for tuaregerne, der generelt opfattes som noget modvillige, når det drejer sig om at sende deres piger i skole.
- Missionen råder ikke over nationale statistikker, men vover den påstand, at disse tal er rekordhøje blandt tuareger i hele Niger.

Der er ikke nogen etnisk gruppe, der bliver overset i skolerne, hvad man ellers kan få et umiddelbart indtryk af.

Selv om statistikkerne er meget opmuntrende for især tuareg-elever, findes der også forklaringer på dette forhold:

- Den tosprogede skole i Amatal har i alt 71 elever.
- Missionen har optalt 8 hausa-elever og ingen fulbé-elever.
- De flotte statistikker for tuareg-elever kan altså forklares:
- Tuaregerne udgør en etnisk majoritet i området. Dette vidner de tilgængelige statistikker om: tuareger 64 pct., fulbeer 27 pct., igdalen'er 5 pct. og hausaer 4 pct.
- Lidt uden for Amatal-zonen har fulbeerne fået opført deres egen skole. Derfor er de indskrevet dér og ikke i de tuareg-dominerede skoler.

Elevantallet på skolerne i projektzonen er relativt beskedent. En af de vigtigste årsager er, at tuaregerne historisk har tøvet med at indskrive deres børn i skolerne.

Nigers uddannelsessystem synes heller ikke at tage særlige hensyn til nomadekvægavlernes livsstil:

- Før 1990 var der faktisk skoler, der tog særlige hensyn til nomadekvægavlernes livsstil, idet læreren fulgtes ad sammen med nomadekvægavlerne på deres vandringer.
- I dag er disse skoler blevet nedlagt – ingen lærer følger længere med nomaderne.
- Men i tørkeperioder må elevernes forældre nødvendigvis tage på vandring, for at deres kvæg kan græsse.
- For at kunne passe skolen må deres børn bo hos plejefamilier, mens deres forældre er på vandring.
- Sådanne plejefamilier hænger ikke på træerne, og når de er der, er der ingen garanti for, at de kan dække alle elevernes behov.
- Det er derfor, at disse elever dropper ud af skolen, hvilket så igen forklarer det lave elevantal blandt tuareger. Deres forældre kan jo ikke efterlade deres børn, uden at nogen tager ansvar for dem, mens de selv er på vandring.

Heldigvis er der nogle aktører, der fungerer som bindeled mellem det formelle og uformelle skolesystem, og som dermed kan sikre elevernes indskrivning på en skole.

Der er et positivt samarbejde mellem de to skolesystemer:

- Lærerne på alfabetiseringscentre er de første til at indskrive deres børn i skolen.
- De opmuntrer også deres naboer og folk, der bor i området, til at indskrive deres børn i skolen.
- De forskellige konsulenter og lærere supplerer hinanden, og de havde udpeget 20 skoler til at gennemføre en undersøgelse.
- Undersøgelsen viste, at der er en positiv sammenhæng mellem forældrenes alfabetisering og elevernes præstationer og resultater i skolen.

- Alfabetiseringscentre er også med til at sikre, at de elever, der dropper ud af det formelle skolesystem, får en mulighed for senere at lære basale færdigheder ved at modtage undervisning i disse centre.
- Konceptet om at give børn en chance til for at klare sig i skolesystemet er dermed omsat til praksis.

Heldigvis er der også etableret en børnehave for de helt små. Det er et initiativ, der formentlig kan opmuntre forældre til at indskrive deres børn i grundskolen bagefter.

Projektets eneste børnehave ligger i Amaltal:

- Der er i alt 38 børn i børnehaven.
- Børnene er 4 og 5 år.
- I børnehaven er der 16 piger og 22 drenge, dvs. at pigerne udgør 42,1 pct.
- Det er tydeligt, at børnehaven er et godt incitament til forældrene om at indskrive deres børn i grundskolen bagefter.
- Man kan godt fornemme, at børnene allerede nu har en plads i skolesystemet.

Opsamlende kan man altså konkludere om rettigheder, at der er en vis lighed mht. fordelingen af produktionsmidler og produkter. Flere af produktionsmidlerne til havebrugene er kollektivt drevne: Forvaltningen af provianten i kornbankerne tager særlige hensyn til de fattigste familier i egnen; dyrekreditordningen favoriserer kvinderne; andelen af piger i skolerne er betydelig; og en børnehave er ved at komme rigtig godt i gang.

9. IAGTTAGELSER VEDRØRENDE MÅLSÆTNING 2

Målsætning nr. 2 formuleres således: "at forbedre den interne kapacitetsopbygning i CA".

9.1. Den organisatoriske forstærkning af strukturerne

Hvad angår den organisatoriske udvikling er der et ekstremt interessant system.

- Projektet er af GtU fra starten betroet et lokalt kooperativ.
- Dette kooperativ råder over underafdelinger, kaldet GM'er (Groupements Mutualistes = "Gensidige Fællesskaber"), som er etableret med udgangspunkt i definerede lokaliteter.
- Og, beroende på den enkelte lokalitet, der er dannet forskellige slags forvaltningskomiteer: komité til styring af kornbanken, i nogle tilfælde en komité til styring af kværnen (In-Jighrane), en komité til styring af den fælles havebrugsparcel (Amataltal, Foudouk og Wourzaddam), en brøndkomité (Amataltal, In-Jighrane) ...

9.1.1. Kooperativet i Amataltal

Kooperativet (CA) betragtes som en veritabel motor for den lokale udvikling.

En længere række støtteforanstaltninger stilles til rådighed fra CA:

- Det stiller lokaler til rådighed for forskellige arbejdsopgaver (salg af brændstof, mekanikværksted, sundhedscenter).
- Det lægger nogle gange penge ud for bestemte aktiviteter: havebrug, mekanik, svejsning, struktur for privat sundhedspleje.
- Med tyske GTZ som partnerorganisation etableres en radiosender.
- CA uddeler dyr på kredit og uddeler penge til småhandel, restaurationsdrift og kvindeorganisationen.

9.1.2. GM'erne

Inden for og omkring GM'erne er der ganske megen dynamik med selvstændig forvaltning af aktiviteter.

GM'erne er CA's underafdelinger i forskellige lokaliteter, og i regi af GM'erne udføres forskellige typer aktiviteter af projektet:

- Gravninger og renoveringer af brønde.
- Oprettelser af havebrugsparceller.
- Kvægavl og uddeling af dyr på kredit.
- Forvaltning af kornbanker.
- Forvaltning af hirsekværne.
- Alfabetisering og diverse møder.
- Kontingentopkrævning fra medlemmerne.

9.1.3. Forvaltningskomiteerne

I det etablerede organisationssystem er der ganske vist noget, som benævnes forvaltningskomiteer; men det virker, som om de er noget udviskede.

Komiteerne burde udgøre de tekniske grene af CA og GM'erne:

- Der er mange forvaltningskomiteer, og de er forskellige fra hinanden.
- Forvaltningskomiteerne er vigtige, fordi de kunne bidrage til skabe sociale miljøer omkring de aktiviteter, der vurderes væsentlige, såsom kornbankerne, de kollektivt drevne havebrug og brøndene.
- Desuden er der nogle kvinder, der varetager vigtige funktioner i forvaltningskomiteerne som f. eks. som bogholdere.
- Men under vores besøg måtte vi konstatere, at det kniber med reelt at få forvaltningskomiteer til at fungere – der var snarere tale om, at et enkelt individ tager ansvaret for at få den enkelte opgave udført.

9.2. Styrkelse af deltagelsen på generalforsamlingerne

Evalueringsmissionen deltog ikke i generalforsamlinger; men forskellige indicier tillader os at drage nogle positive konklusioner.

Helt generelt må vi indrømme, at der er en ekstraordinær kapacitet til at mobilisere befolkningen i zonen.

Denne mobiliseringskapacitet udgør en vigtig trumf for fortsættelsen af projektet; det er derfor vigtigt at opfatte og videreudvikle den:

- De fællesskaber af forskellig art, som var blevet spurgt på forhånd, svarede ja til de møder, evalueringsmissionen ønskede at holde med dem, hvilket er normalt.
- De fællesskaber af forskellig art, som blev kontaktet uden at vide det i forvejen, reagerede også meget hurtigt med hensyn til at svare på evalueringsmissionens anmodninger (gennem deres repræsentanter) på trods af spredningen af teltlejrene, og dette er beundringsværdigt for et nomadefolk.
- I Marandet blev et alfabetiseringskursus endda improviseret for at imødekomme evalueringsmissionen.
- Dette kursus formåede at samle 27 medvirkende på ganske få minutter.

Når det gælder Kooperativet i Amatal, må deltagelsen i generalforsamlingerne vurderes som helt ekstraordinært høj.

- Amatal er en landsby, hvor de fleste indbyggere er tuareger.
- Landsbyen er et godt eksempel på, at befolkningsgrupper slår sig fast ned et sted efter århundreder med nomadiseringer.
- Det er muligt at komme i kontakt med alle de målgrupper, der vedrører Kooperativet i Amatal.
- Med en sådan ekstraordinær mobiliseringskapacitet forstår man godt, at deltagelsen i Kooperativet i Amatal's generalforsamlinger er høj.
- Evalueringsmissionen kom til at opleve denne kapacitet to gange hurtigt efter hinanden.
- To møder blev improviseret for at indsamle oplysninger eller supplementere til oplysninger, og i begge tilfælde fik vi fat i de vigtigste ansvarshavende, som vi bad om.

Når det gælder GM'erne, er deltagelsen i generalforsamlingerne generelt god.

- GM'erne er oprettet på lokaliteter, som hver især er samlingssteder for adskillige teltlejre.
- Som udgangspunkt burde den geografiske spredning gøre det vanskeligt at samle deltagere til generalforsamlingerne.
- Men, med visse undtagelser, er det faktisk ikke så vanskeligt.
- Tuaregerne deltager i et betydeligt omfang i disse generalforsamlinger.

- På rejserne fra én lokalitet til en anden mødte evalueringsmissionen som regel helt uplanlagt mellem 5 og 10 GM-repræsentanter.
- Alligevel må det også siges, at nogle teltlejres indbyggere foretrækker den direkte kontakt med CA – nogle gange hænger det sammen med, at de kan benytte lejlighed til indkøbe levnedsmidler på markedet i Amatal.

Hvad angår kvindegrupperne, så er deres medlemmers deltagelse i generalforsamlingerne betydelig.

Naturligvis erklærer kvinderne, at de aktivt deltager i møderne, og evalueringsmissionen bekræfter:

- Missionen har mødt to kvindegrupper.
- Den ene i Amatal, den anden i In-Jighrane, hvor der bor omkring 2.000 mennesker.
- Det drejer sig om de to største landsbyer i zonen – med Amatal som den største.
- Da kvindegruppen mødtes med evalueringsmissionen, var der 35 deltagere i mødet foruden en enkelt herre, hvad Amatal angik – og vi fik at vide, at der var 27 medlemmer i kvindegruppen (så nogle nysgerrige må have været med?)
- Der var 19 deltagere i In-Jighrane ud af 45 medlemmer på trods af, at mødet blev besluttet meget pludseligt på grund af ændringer i programmet.
- Desuden fornyes bestyrelsen for In-Jighranes kvindegruppe hvert år, hvilket godt kunne gøre det lettere at organisere generalforsamlinger.

9.3. Aktivt opsøgende arbejde

Her skal vi se på det aktive opsøgende arbejde over for indbyggerne i hele zonen med henblik på at koordinere og opbygge de organisatoriske strukturer.

Her må vi konstatere, at projektet i højere grad berører tuaregerne end de andre etniske grupper såsom fulbeerne, igdalen'erne og hausæerne.

Men tuaregerne er faktisk (som det også gælder fulbeerne) overvejende nomadefolk. Hvordan er det lykkedes projektet at bidrage til, at mange af dem har bosat sig mere eller mindre fast?

På trods af nomadiseringer og flytninger forekommer det os, at tuaregen bevarer en tilknytning til sit territorium.

- Inden for det samme territorium eller inden for den samme økologiske niche virker det, som om afstande ikke eksisterer.
- Det er af denne årsag, at det er muligt at installere infrastrukturer i lokaliteter, som for en fremmed forekommer at være isolerede.
- Det er tilfældet for Tchinqade, hvor man finder en kornbank med sin kværn og et center for alfabetisering.
- Der er en brønd på stedet; men selve landsbyen virker ikke-eksisterende.
- Hver brønd er en "usynlig landsby", som det blev udtrykt af Ingrid Poulsen (citeret af projektkoordinatoren)

Tuaregen behersker sin territorium, men har samtidig en ekstraordinær sans for at orientere sig og finde rundt.

- Der er reelt ingen former for veje mellem teltlejrene, eftersom disse flyttes rundt.
- Og alligevel lykkes det for tuaregerne at finde teltlejrene og flytte rundt på og finde frem til kvæget på græsgangene.
- Man siger, at hvert træ, hvert buskads, hver sandhøj og hver brønd har et navn, og at dette bidrager til, at man kan pejle sig frem.
- Men der er selvfølgelig meget andet, man kan være opmærksom på for at komme omkring.
- Det bekræfter princippet om "det territorium, vi behersker".

Et hold på 7 personer gennemfører mobiliseringsaktiviteter rundt i zonen i og mellem de forskellige lokaliteter.

- Projektkoordinatoren omgiver sig med et hold på 6 personer (herunder Amataltals landsbyoverhoved, formanden for GM In-Jighrane og kooperativets "salgs- og indkøbschef"), og det bliver dermed til en gruppe på 7 medlemmer.
- Gruppen kører rundt mellem lokaliteterne (landsbyer og teltlejre) for at oplyse og mobilisere befolkningerne, men også for at deltage i at løse konflikter.
- Mobiliseringen handler især om uddannelse, hygiejne, sundhed for dyr og mennesker, alfabetisering, havebrug, kvægavl ...
- Mobiliseringen finder sted i form af foredrag og debatter.

Det faktum, at projektkoordinatoren opbygger respekt og tillid, gør mobiliseringsarbejdet mere effektivt.

- Projektkoordinatoren er selv tuareg.
- Han har haft flere betydelige funktioner på landsplan.
- Desuden er han formand for ROPAZ (Réseau des Organisations Pastorales de la Région d'Agadez = Netværk for Kvægavlsorganisationer i Agadez-regionen), som er dannet af ca. halvtreds organisationer, hvis formål er skabelsen af et nationalt forum til forsvar for kvægavlernes rettigheder.
- Alt dette betyder, at han er respekteret både af tuaregerne og af repræsentanter for staten.
- Denne respekt og denne tillid udgør et solidt grundlag for opsøgende arbejde over for indbyggerne i Amataltal-zonen.

Vi observerede, at der er uformelle aspekter i måden at gøre tingene på, og disse aspekter tier man om.

- Mobiliseringen finder sted i form af foredrag og debatter.
- Man foreslår ideer eller løsninger, som er tænkt igennem i forvejen.
- Dette er ikke dårligt i det specielle forhold, som hersker mellem tuaregerne og projektkoordinatoren.
- Men der må overvejes og opbygges betingelser for, at de forskellige sociale grupperinger reflekterer, beslutter og handler, i henhold til egne midler, erfaringer, viden og kundskaber.
- Det handler om at engagere disse grupper i en proces omkring beslutninger og handlinger.

Ikke desto mindre er det en god idé at strukturere arbejdet med mobilisering og opmuntring ude i terrænet.

Parallelt med alt det, som er i gang, må der rekrutteres og uddannes unge mennesker til at mobilisere:

- Sådanne animatører må vide, hvordan man organiserer gruppearbejde i landsbyerne ud fra erkendelser af den situation, man befinder sig i.
- De skal også kunne organisere deltagerorienteret planlægning.
- Men det handler bestemt ikke om frigørelse fra det nuværende hold på 7 personer, som har bevist sin effektivitet på mange felter.
- Det handler om at skabe et supplement, så alle erfaringer kan inddrages.
- Men det er altid et godt spørgsmål, om man skal formalisere det uformelle og i hvilket omfang.

9.4. Intensivering af kurserne for de voksne

For de voksne er der ikke generelt i Niger kurser i almen viden eller kurser, der leder frem til egentlig uddannelser; man kan heller ikke tale om, at der er fagspecifikke kurser.

Men der er i projektet kurser i alfabetisering, en proces, der årligt omfatter 5 kampagner af hver 6 måneders varighed.

Denne alfabetisering drejer sig om indlæring af læsning, skrivning og regning; 5 kampagner på hver 6 måneder svarer ca. til 5 års skolegang; dette er nødvendigt for den mest elementære alfabetisering, og der er brug for visse forbedringer:

- Nogle af alfabetiseringskurserne tager udgangspunkt i emner, som er interessante for lokalsamfundene, såsom havebrug og kvægavl.
- Her kan man altså tale om funktionel alfabetisering.
- Men der er plads til forbedringer, hvad angår forholdet mellem kurserne og den praktiske anvendelse.
- F. eks. kunne man anvende havebrugsparcer til at lære at tegne bed eller brønde og udregne længder, bredder og højder/dybder, overflader og forskellige doseringer.
- Man kunne også tage udgangspunkt i kvægavl for at lære at regne (okser eller væddere, køer eller moderfår, kalve eller lam, den samlede dyrebesætning) og for at kunne formode noget om vægt.

Der er ingen tvivl om, at befolkningerne virkelig ønsker, at der indrettes alfabetiseringscentre i deres respektive lokaliteter.

Det er vigtigt at forstå, at alfabetiseringskampagnen 2007-2008 løb af stabelen i en situation, hvor der var en høj grad af usikkerhed på grund af det væbnede oprør. Og alligevel ønsker tuaregerne alfabetiseringscentre:

- Det var planlagt at åbne 9 alfabetiseringscentre.
- 6 blev som planlagt bygget af projektet, 8 er i funktion.
- På trods af den geografiske spredning af teltlejrene ønsker befolkningen, at der oprettes nye alfabetiseringscentre.
- Der er ikke noget alfabetiseringscenter i Tabhawout.
- Og befolkningen beder om det, fordi der er 30 teltlejr på lokaliteten.
- Her kan man også regne med, at der er endnu flere potentielle elever, fordi der ikke findes afstande.

Og alfabetiseringen tilbyder et hidtil ukendt håb til deltagerne med hensyn til at forbedre deres faglige situation.

Det er måske dette, som forklarer tuaregernes motivation for alfabetisering:

- Hvervningen af personer til at forvalte kornbankerne foregår i større og større omfang blandt alfabetiserede mennesker.
- Især når det handler om posten som kasserer.
- Som en følgevirkning af alfabetiseringen håber befolkningerne på at opnå at kunne beherske nogle indkomstskabende aktiviteter.
- Desuden udgør alfabetisering et springbræt for at blive alfabetisør, og der mangler alfabetisører rundt om i GM'erne.
- Folk beder hele tiden om at få udstedt beviser for, at de er blevet alfabetiserede.

Afhængigt af den enkelte GM varer alfabetiseringskurserne mellem 9 og 12 timer om ugen.

Der er behov for at harmonisere mængden af arbejde i alfabetiseringscentrene:

- Alfabetiseringsfremstødene foregår i henhold til, hvad man kalder årlige kampagner for alfabetisering.
- En kampagne varer 6 måneder, normalt fra januar til juni.
- Kurserne varer 3 eller 4 dage pr. uge, forskelligt fra GM til GM.
- Hver dag går der 2 (In-Jighrane), 3 eller 4 (Wourzaddam) timer med at gennemføre den enkelte kursuslektion.

Organiseringen af kurserne varierer fra den ene GM til den anden; men denne variation skal måske betragtes som en fordel.

Organisationen kan variere i henhold til tidsforbruget og i henhold til de bogstaver, der anvendes:

- I nogle GM'er går man efter på hinanden følgende dage (mandag, tirsdag, onsdag, torsdag), mens man andre steder springer dage over (mandag, onsdag, fredag).
- I nogle GM'er undervises kun om dagen, i andre (Wourzaddam) kombineres dag- og aftenlektioner.
- I nogle GM'er bruges kun latinske bogstaver, i andre bruges både latinske og tuaregiske (tamacheq, tiffinagh).

De lokale betingelser er som hovedregel favorable med hensyn til god indlæring.

Vi bør vide, at når en kursusbygning er opført af Kooperativet i Amatal, så er den udstyret som følger:

- Overalt, undtagen i Marandet, gennemføres kurserne i veludstyrede lokaler.
- Hvert lokale råder minimum over en stor sort tavle og over ca. 15 pulte (kombinerede borde og bænke).
- Alfabetisøren råder over et skrivebord og over et skab til at opbevare sine materialer.

Den nationale direktion for uformel uddannelse har udarbejdet en målestok for kompetencer.

Det handler om kvalitative indikatorer ud fra den enkeltes tegn på fremskridt eller ud fra, hvor meget man kan i forhold til diverse formulerede krav:

- Niveau 1/2: evne til at læse og skrive et bogstav, en stavelse, et tal, en tocifret mængdeangivelse og simple regnestykker.
- Niveau 3/4: evne til at læse og skrive et ord, en sætning, en tocifret mængdeangivelse og lidt vanskeligere regnestykker.
- Niveau 5/6: opfyldelse af programmets samlede målsætning.

Der er også opstillet kvantitative indikatorer.

De tillader at måle den pædagogiske dynamik foruden den funktionelle og den organisatoriske dynamik i alfabetiseringscentrene:

- Antallet af elever, som blev indskrevet ved centerets åbning.
- Antallet af elever, som regelmæssigt møder frem ved kurserne.
- Antallet af elever, som uregelmæssigt møder frem ved kurserne.
- Antallet af elever, som har forladt kurserne.

Det må anerkendes, at alle forudsætninger er på plads for at gennemføre hensigtsmæssige alfabetiseringsaktiviteter.

Alligevel er der problemer forbundet med den pædagogiske organisering; klasserne er overvejende sammensat af mennesker med meget forskellige forudsætninger.

Der er i hver enkelt klasse en stor uensartethed, hvad angår alder og erfaringer:

- Elevernes aldre varierer fra under 15 til over 46.
- Og det, som er noget generende, er, at man i samme klasse genfinder elever fra alle tidligere kampagner: 2005, 2006, 2007, 2008.
- I In-Jighrane finder man f. eks. blandt de 16 elever 7, som er med for første gang, 3, som var med i 2008, 3, som var med i 2007, 3, som var med i 2006 og 1, som var med i 2005.
- Det ser også ud, som om man ofte slår kurserne sammen, fordi man mangler alfabetiseringslærere.
- Det er ikke motiverende for de mest erfarne at modtage lærdom ved siden af de nye.

Tuaregerne bliver paradoksalt nok ved med at bede om flere alfabetiseringscentre, selv om deltagerantallet på de enkelte kurser falder.

Projektet forudsatte 600 elever i 2008, der var indskrevet 355; ud af de planlagte 9 centre eksisterer de 8:

- I 2008 faldt antallet af elever i de 8 centre fra 355 til 307, dvs. 13,52 pct.
- Antallet af mænd faldt fra 132 til 91, dvs. 31,06 pct.
- Antallet af kvinder faldt fra 223 til 216, dvs. 3,14 pct.
- Vi kan dermed konstatere, at frafaldet er langt mindre hos kvinderne.
- Faldene skyldes nomadiseringer og sikkerhedssituationen, og specielt for kvinder kan der være tale om hjemlige forpligtelser og graviditeter.

Alfabetiseringskampagnerne løber ind i forskellige typer af vanskeligheder.

Disse vanskeligheder handler både om lærerne og om eleverne:

- Alfabetisørernes lønninger vurderes til at være meget utilstrækkelige, nemlig 30.000 F (342 kr.) for familieoverhoveder, der arbejder mange timer om ugen, og som kommer fra fjerne landsbyer, mens der hersker en situation med usikkerhed på grund af væbnet konflikt.

- I Tchín-Eqqade er der tale om en alfabetisør, som bor i Amataltal ca. 35 km borte, og hans løn tillader ham hverken at købe eller leje en motorcykel.
- Den godtgørelse på 250 F om dagen (2,85 kr.), som gives til eleverne og uddeles hver måned, vurderes også til at være latterlig lav.
- I Tchín-Eqqade ligger de teltlejre, som centeret betjener, mellem 5 og 7 km væk.
- Der er således behov for aktiviteter, der kan ledsage uddannelsesprocesserne, såsom handel, kvægavl, håndværk og havebrug.

9.5 Kurser henvendt til unge

Unge defineres som værende ældre end børnene i grundskolen.

De kurser, der henvender sig til unge, er overvejende blandede, forstået således, at der både deltager mænd og kvinder.

I henhold til projektets bogholder har der været foreslået og gennemført tre på hinanden følgende moduler for oplæring.

- Først gennemførtes et kursus med uddannede nigeriske lærere, og hvor vidt forskellige emner og lektioner tages op.
- Derefter organiseredes et kursus i kvægavl.
- Og i tredje ombæring organiseredes et kursus i agerbrug.

Kurset med de uddannede lærere havde 45 deltagere, heraf 30 kvinder.

Dette kursus kom omkring mange forskellige emner, uden at der nødvendigvis var en indlysende sammenhæng; bl.a. kom man ind på:

- Økonomi og organisation.
- Gruppesamarbejde.
- Håndværk.
- Landsbyen Amataltals historie og Nigers historie generelt.

Kursus nr. 2 om kvægavl blev vurderet til at være vedkommende for projektet; men det blev glemt af kvinderne.

- Der var i alt 30 deltagere.
- 18 deltagere var medlemmer af en af GM'erne.
- Hver GM blev bedt om at sende 2 deltagere.
- Kvinderne var ikke repræsenteret.

Det tredje kursus – om agerbrug – fremviste en lidt større interesse fra kvinderne.

- Her var også 30 deltagere.
- 18 deltagere var medlemmer af en af GM'erne.
- Hver GM blev bedt om at sende 2 deltagere.
- På dette kursus kunne man dog tælle til 4 kvinder.
- Hvorfor var der ikke 9 kvinder? Hvorfor havde hver GM ikke sendt 1?

Det forekommer os, at der hersker en dyb utilpashed hos visse unge mænd; det er derfor vigtigt at tage nogle forholdsregler til at imødekomme denne utilpashed.

Det virker, som om de føler sig tvunget til at leve som marginaliserede:

- Mange af de unge er kede af ikke at have fået nogen skoleuddannelse, og at de ikke besidder nogen form for færdigheder.
- De føler sig meget unyttige og forsøger at kompensere via alfabetiseringskurser.
- Nogle er endda så frustrerede, at de overvejer at gå ind i de væbnede grupper eller emigrere til Libyen, Algeriet eller Nigeria.
- Alsidige og velorganiserede kurser kan fungere som redningskrans for disse unge.
- Men indtil videre har de gennemførte kurser ikke ledt frem til at etablere netværk, som kan sætte initiativer i gang, der kan skabe dynamik og stabilitet for de unge.

Hos de unge piger virker det, som om der er meget mere afklarethed og ligevægt; men de fremfører dog klager.

De unge piger tilpasser sig de aktuelle betingelser.

- De engagerer sig i forskellige aktiviteter såsom alfabetisering, havebrug, handelsvirksomhed, forvaltning af kornbankerne ...
- Men kravene er hårde.
- De unge piger fortæller, at tørkerne har gjort fattigdommen værre.
- Problemerne med vandforsyning sætter grænser for, hvor meget havebrugene kan udvikle sig.
- Desuden er der problemer med sundhed både for mennesker og dyr.

Som konklusion har de kurser, der henvender sig til unge, endnu ikke fremkaldt tilstrækkeligt engagement; de unge mænd forventer noget bedre, de unge piger tilpasser sig i højere grad, men klager over de problemer, de må leve med.

9.6 Kooperativet i Amataltals tekniske og finansielle partnere

Kooperativet i Amataltal fortæller, at det samarbejder med nogle organisationer, som de vurderer som værende vigtige.

Ud over GtU er organisationerne følgende:

- IRD (International Relief Development = International Udviklingshjælp)
- HED-Tamat (Homme Environnement Développement = Menneske, Miljø, Udvikling)
- NGO Tishit (Energi på tamasheq/tuaregisk)

Det skal også huskes, at der er nogle regionale og nationale nigeriske organisationer, som Kooperativet i Amataltal samarbejder med.

Det skal ikke desto mindre præciseres, at mens midtvejsevalueringsmissionen gennemførte sit arbejde, fandt den ingen steder tegn på de tre nævnte tekniske og finansielle partners tilstedeværelse.

Det, som man kan konkludere ud fra dette, er, at enten er deres støtte meget ubetydelig set i sammenhæng med projektzonens udstrækning, eller også er deres relationer til befolkningerne endnu ganske beskedne.

10. IAGTTAGELSER VEDRØRENDE MÅLSÆTNING 3

Målsætning 3 har følgende ordlyd: ” at styrke befolkningens uddannelsesnivea, identitetsfølelse og evne til at hævde rettigheder”

10.1. Kapacitet til at påvirke myndighederne

Dette afsnit handler om oplysning af befolkningen om de forskellige måder, metoder og demokratiske veje, hvormed man kan øve indflydelse på lokale, regionale og nationale myndigheder.

Blandt zonens ledere og blandt de ansvarlige i Kooperativet i Amatal er der et virkeligt potentiale.

Først og fremmest projektets koordinator:

- Han er generalsekretær i Kooperativet i Amatal, også kaldet Kooperativet for Kvægavl og Håndværk i Amatal.
- Han har været lærer i offentlige skoler.
- Han har været parlamentsmedlem.
- Han er nu kommunal rådgiver i Agadez Kommune.
- Han er også formand i ROPAZ (et netværk af organisationer der varetager nomaders og landbrugeres interesser i Agadez-regionen).

Han har haft stridigheder med de nigeriske myndigheder; men han er forblevet respekteret af både de administrative myndigheder og af medlemmerne af oprørsgruppen; han kan derfor øve indflydelse på mange af de administrative myndigheders beslutninger.

Der er forekommet nogle mindre bestræbelser inden for rammerne af denne indflydelse på disse myndigheder.

Faktisk har der været øvet en vis pression på staten via civilsamfundsorganisationer:

- Deltagelse i regulering af konflikter om vand og græsningsregler.
- Kamp mod fattigdommen (pression på lokale og regionale myndigheder).
- Kamp mod forurening af miljøet (ved udvinding af uran).
- Forhandlinger om åbning af grænserne for at kunne lette markedsføringen af kød og kvæg i tilstødende områder; den eneste aktuelle afsætningsmulighed er Nigeria og, i mindre målestok, Libyen og Algeriet, og det er ikke tilstrækkeligt.

Det er imidlertid nødvendigt at udbygge de lokale ledes kapacitet, når det drejer sig om fortalervirksomhed.

Overalt i projektområdet er det nødvendigt at minde om, at der er en ekstraordinær kapacitet for mobilisering fra befolkningens side.

- Der ligger en styrke i det.
- Man skal forstå at organisere sig bedre.

- Man skal også forstå at værdsætte de demokratiske principper og respektere landets love og regler.

10.2. Undervisning i det tuaregiske sprog samt almen og teknisk uddannelse

Det fremgår af den nationale planlægning, at der skal undervises i det tuaregiske sprog i de nye skoler.

Ingen nye tosprogede skoler er oprettet i Amataltal-zonen i løbet af EiA3.

- I projektdokumentet forudsættes det, at der i perioden 2006 – 2008 oprettes 6 tosprogede skoler på nationalt plan.
- Det vil sige 2 skoler årligt.
- Hvad projektzonen angår, ser det ud til, at der ikke er oprettet nogen skole.
- To begrundelser er fremført.
- Den første drejer sig om usikkerheden, der hersker i området.
- Den anden begrundelse går på, at der må være en manglende politisk vilje.

Men den tosprogede skole beviser, at eleverne opnår gode resultater ved prøver og eksamener.

De tosprogede elever fremviser bedre resultater end elever fra den traditionelle skole ved optagelsesprøven til 6. klasse.

- Prøven er en test udarbejdet af Dr. Henkoy, der er nigerer
- Testen viser, at de tosprogede elever markant slår eleverne fra den traditionelle skole.
- I 2008 bestod alle de 10 kandidater fra den tosprogede skole i Amataltal, der stillede op til eksamen.
- Det må erkendes, at når man starter med modersmålsundervisning, bliver forståelsen af indholdet i undervisningen meget bedre

De lærere, der praktiserer tosproget undervisning, får uddannelse i denne undervisningsform, men ikke i tilstrækkeligt omfang.

- Lærerne, der underviser tosproget, gennemgår uddannelse i sprog lære, men ikke tilstrækkeligt.
- Uddannelsen foregår normalt på en skole i Tahoua i ferierne, men nogen gange på årskurser.
- Det er egentlig noget, man kalder RETREB (Rencontre Trimestrielle des Ecoles Bilingues = kvartårlige møder mellem de tosprogede skoler), hvor man mødes en gang hvert semester.
- Desuden er der forsøgsskoler, hvor man kan komme på ekskursion til timer med eleverne.
- Man må i hvert fald erkende nogen utilstrækkelighed med hensyn til niveauet inden for tosproget indlæring (ikke at forveksle med sprog lære): Der er ingen rammer (læseplaner) for tosproget undervisning.

Underviserne synes ellers at være kompetente, i det mindste overbeviste og meget engagerede i tosproget undervisning.

Det er tydeligt, at de vellykkede resultater, der er registreret for tosprogede elever, bekræfter en vis kvalitet i den undervisning, der er givet:

- Hvad Amataltal-skolen angår, så er bordene arrangeret i flere blokke (til gruppearbejde) og ikke i rad og række som i den traditionelle skole.
- Bortset fra matematikbogen er det pædagogiske materiale fuldt ud dækkende.
- Lærerne vurderer det eksisterende materiale som værende af god kvalitet.
- Man beklager den manglende opbakning til den tosprogede undervisning.
- Lærernes beherskelse af de deltagerorienterede metoder er bestemt ikke store (det gælder lærerne i al almindelighed).
- Men skolelederen tror på den tosprogede metode, og han er altså meget engageret.

Der afholdes ganske vist seminarer for lærerne; men disse seminarer omfatter sprogvidenskabelige områder og ikke den tosprogede metodik.

Underviserne skelner mellem sprogvidenskab og den tosprogede metodik.

- Der er afholdt to seminarer i tamasheq-sproget.
- Et nationalt seminar i sproget med 48 deltagere, heraf 5 kvinder
- Og et regionalt tamasheq-seminar med 25 deltagere, heraf 4 kvinder.
- Emnerne for de to seminarer var tamasheq-sprogets fonetik og grammatik.
- Alle seminarer omfattede hovedsageligt sprogvidenskabelige emner, ikke tosprogsmetodik.

Men den tosprogede skole kræver en stor indsats, både med hensyn til tid og energi, og der er ikke længere nogen godtgørelse som motivation.

Faktisk er den tosprogede undervisning særdeles vanskelig at planlægge og gennemføre.

- Tosproget undervisning betyder dobbeltarbejde.
- Man skal forberede sig på både fransk og det lokale sprog, her tamasheq. Og hvis der desuden er dobbeltklasser (forskellige årgange), er vanskelighederne fire gange så store (to slags forberedelse på to sprog).
- Tillæggene, som var aftalt mellem 2002 og 2005 (EiA) er blevet afskaffet, og der ydes ikke længere tillæg for arbejdet med den tosprogede undervisning.
- Det skal også siges, at med projektets manglende engagement i den tosprogede undervisning er vanskelighederne vokset.

På trods af de opnåede resultater med den tosprogede undervisning har der ikke vist sig nogen politisk vilje til virkelig at markedsføre ideen.

- De 3 tosprogede skoler der var forudset, er ikke blevet oprettet.
- Man beklager også forsinkelserne med at placere lærere.
- I visse områder er der adskillige etniske grupper; hvordan påtvinge ét sprog uden at skuffe de andre?
- Den forberedende oplysning fra statens side er utilstrækkelig, og derfor mangler der information og forståelse hos befolkningen.
- Og desuden har staten ikke fastlagt en politik for prøver i den tosprogede undervisning.
- Alligevel ser det ud til, at staten i sin uddannelsesstrategi stadig fastholder ideen om at udbrede den tosprogede skole.

Hertil kommer, at befolkningen altid er tøvende med hensyn til den tosprogede skole.

Det er som om der er sket en kovending i befolkningen.

- Før ville man ikke en skole, der var fremmedgørende, nu er det modersmålet, man ikke ønsker.
- Faktisk er det modstanden hos visse forældre mod undervisning på modersmålet, der får elevtallet til at falde.
- I In-Jighrane, 13 km fra Amatal, har man 104 elever i en traditionel skole, mens man i den tosprogede skole i Amatal kun har 71 elever.
- Det er måske ikke en god illustration, eftersom evalueringsmissionen konstaterede, at C1 (børnehaveklassen) i In-Jighrane i alt havde 56 indskrevne elever, hvoraf 13 var fraværende.

Undervisningen i lokalsproget aftager dog gradvis fra klasse til klasse.

- De første to skoleår udgør lokalsproget 90 pct., fransk 10 pct.
- I 3. og 4. årgang, udgør lokalsproget 60 pct., fransk 40 pct.
- I 5. og 6. årgang udgør fransk 100 pct. af undervisningen.
- Det vil sige, at efter 4. klasse forsvinder undervisning i lokalsproget helt fra undervisningen.

Hvad specielt angår den tosprogede skole i Amatal, så klager man over mange vanskeligheder, der hindrer effektiviteten af undervisningen. Det gælder både skolekantine og skolehaven.

Skolekantine betjenes af en kok efter forhandling med CA.

- Han råder over levnedsmidler som hirse, ris, tomater, salt og olie.
- Disse levnedsmidler leveres af staten; men de er utilstrækkelige.
- Desuden er der ikke noget til at forberede sovsen med, ingen krydderier, ingen proteiner (fra kød) og ingen vegetariske proteiner.
- Der forudsættes to måltider dagligt (kl. 12.00 og kl. 17,00); men kantine tilfredsstiller ikke børnenes behov.

Skolehaven går det ikke meget bedre med end skolekantine.

- Skolehaven skulle, mere eller mindre, have kunnet forsyne kantine med de nødvendige krydderier.
- Desværre får skolen nærmest ingenting fra haven.
- Problemet med at holde haven volder i den grad hovedbrud.
- I tilfælde, hvor lærerne og eleverne er fraværende, må haven passe sig selv.
- Årsagerne til fraværet er ferier, og når der indkaldes til seminar.

Og oven i alt dette kommer så, at der i projektzonen ikke er oprettet nye tosprogede skoler.

Der findes kun én tosproget skole.

- Den findes i Amatal.
- Det er den eneste ud af de forventede 3 i projektperioden.

- Imidlertid fastholder staten i sin skolepolitik den tosprogede skole som valgmulighed.
- Det ser ud til, at visse vanskeligheder er dukket op og har forhindret denne reform.
- Man nævner for eksempel den usikkerhed, der findes i området, som årsag.

Som konklusion på styrkelsen af befolkningens uddannelse må man sige, at den tilstedeværende kapacitet ikke udnyttes tilfredsstillende. For eksempel er det ikke lykkedes for den tosprogede skole at markere sig som en modelskole. De forskellige utilstrækkeligheder har medført en nedgang af elevtallet.

Og hvis man fortsætter til den almene og den tekniske uddannelse, så er de endnu ikke vurderet særlig højt blandt befolkningen i projektområdet.

Det forklarer også, at dialogen med de lokale, regionale og nationale skolemyndigheder i den henseende endnu ikke er iværksat.

- Intet dokument er endnu udarbejdet i så henseende.
- I øjeblikket forekommer de egentlige prioriteringer blandt befolkningen at være: brøndene, gartnerierne, kornbankerne, uddeling af dyr på kredit og alfabetisering.
- Den almene og tekniske undervisning forbliver stadig minimal.
- Den opleves som værende påtvunget udefra.

For øvrigt er der heller ikke endnu udarbejdet en plan for opfølgning af voksenuddannelsen efter EiA3.

10.3. Udbygning af visse offentlige ydelser i området

Det forventes, at de, der arbejder inden for projektrammen, yder en indsats for at beboerne i regionen respekteres og opnår de samme offentlige ydelser som resten af Niger.

Der forventes således kapacitet til fortalervirksomhed og endog lobbyvirksomhed.

Der er foretaget små indsatser, for at beboerne i regionen kan blive respekteret; men der er meget tilbage at gøre, for at befolkningen kan opnå den samme offentlige service og de samme fordele, som de mere privilegerede i Niger har opnået.

Man skal ikke gøre sig illusioner: Visse ydelser bliver ikke nemme at opnå.

- Selv om man befinder sig på den asfalterede vej, der forbinder Niamey med Agadez, har Amataltal ikke elektricitet.
- Zonen er ikke dækket af de forskellige telefonnet.
- Naturligvis er konsekvensen, at man heller ikke kan have internet.
- Ikke desto mindre er der to af lederne inden for CA, der besidder en personlig telefon, der kaldes "thuraya", og som virker via satellit, når telefonnettet ikke findes.

At sammenligne Amataltal-zonen med det øvrige, privilegerede Niger er for tidligt.

10.4. Sikkerhedssituationen i regionen

Det må anses for vigtigt at have en vis fornemmelse af sikkerhedssituationen i området for at kunne vurdere perspektiverne for fremtidige muligheder for udvikling.

Man skal være bevidst om, at der faktisk forekommer væbnede angreb i den del af regionen, hvor projektet befinder sig.

Man taler gerne om de bevæbnede grupper:

- Statsansatte taler helst ikke om rebellerne.
- Nogle mennesker præciserer, at der ikke er tale om løsrivelse.
- Men simpelt hen en protest mod den elendighed, der råder.
- Og det virker, som om det er fattigdommen, der ikke kan retfærdiggøres.
- I virkeligheden hentyder aktørerne /oprørerne til landets righoldige ressourcer, ikke mindst uranen.
- Men denne uran kommer netop fra regionen, der huser "oprøret"; men uranen kommer ikke denne fattige region til gode.

Det, man bør forstå, er, ifølge befolkningen, at usikkerheden stammer fra to kilder.

Og det kan godt overraske:

- Der er helt sikkert de væbnede grupper, der overvejende består af tuareger.
- Men der er også elementer i hæren, som beskyldes for visse angreb.
- De skyder faktisk på fredelige rejsende.
- Eksemplet med to motorcyklister, som hæren skød på, bliver ofte genopfrisket.
- På visse tidspunkter undgår folk bestemte steder af angst, ikke for oprørsgrupperne, men for hæren.

Derudover - og det er farligt – bør man indrømme, at der er en utilpashed næsten generelt i området.

Projektets koordinator indtager selv denne position:

- Og dermed genkalder han den almindelige holdning hos befolkningen.
- Han siger ganske vist, at han ikke er oprører, og at bruge våben mod sit eget land ikke er og aldrig bliver hans hensigt.
- Men han siger gerne højt og stærkt, at han er oprørt.
- Han er oprørt over al den elendighed, der er fremherskende i hele det område, projektet omfatter.
- Han vurderer, at det er nået til et punkt, der er uantageligt.

Situationens usikkerhed sammenholdt med den generelle utilfredshed skaber frygt og begrænsninger, endog for at bevæge sig fra et sted til et andet. Det vil selvfølgelig forsinke og genere visse af projektets aktiviteter.

I hvert fald når det gælder fremme af alfabetiseringen, hvor befolkningen mener, at usikkerheden virker begrænsende.

- Projektområdet ligger i den zone, der er erklæret under militær kontrol.
- Man taler også om en zone under opsyn.
- Denne tilstand er erklæret af staten på grund af den usikkerhed, der råder efter angreb fra bevæbnede rebeller.
- Dette har været situationen i mere end to år.
- For at bruge visse vejstrækninger, herunder strækningen mellem Amataltal og Abalak, er det obligatorisk at afvente militær eskorte.
- Men denne eskorte gennemføres ikke på alle dage.

Som konklusion på dette afsnit kan man sige (om end betinget af usikkerheden), at de fremtidige muligheder for en stor del er afhængige af den nigeriske stat. Det ser også ud til, at hvis de rigdomme, der udvindes i regionen, i hvert delvist kommer regionen til gavn og skaber en markant virkning, vil den generelle misfornøjelse forsvinde lidt efter lidt.

11. ANALYSE AF PROJEKTETS BÆREDYGTIGHED

Efter konstateringerne, kommentarerne og konstateringernes illustrationer er vi nu nået til at foreslå analyser omkring, hvordan projektets landvindinger kan gøres bæredygtige.

De landvindinger, som må skønnes væsentlige, angår flere forskellige aspekter: organisationerne, gartnerierne, kornbankerne, kornkværnene, håndværksprodukterne, kurserne.

For hvert af disse aspekter er det muligt at fremhæve flere faktorer og principper, der kan indgå i vurdering af projekternes levedygtighed. Evalueringsmissionen holder fast i at gennemføre tværgående analyser og opsummere principperne for tre slags bæredygtighed: den institutionelle, den økonomiske, den sociale.

11.1. Situationen omkring den institutionelle bæredygtighed

Den institutionelle bæredygtighed angår overvejende de organisatoriske aspekter. Her skal vi både se på inddragelsen af den brede befolkning i projektets geografiske område og på projektledelsens organisatoriske kapacitet.

Projektets organisatoriske opbygning ser ud til at kunne forveksles med opbygningen af Kooperativet i Amaltal.

Ud fra hvad vi har fået at vide, er projektets organisatoriske opbygning følgende: Kooperativets generalforsamling, Kooperativet i Amaltals bestyrelse og kooperativets underafdelinger, GM'erne, med forskellige forvaltningskomiteer:

- Det er nøjagtig samme opbygning som for Kooperativet i Amaltal.
- Sammenblandingsprincippet er ikke dårligt – det fremviser nemlig en integration af de to enheder.
- Men tilpasser kooperativets medlemmer sig reelt projektet?
- Svaret er nej!
- Dette har de ikke viljen til; de forsøger ikke at indrette sig efter projektet.
- De har heller ikke evnerne til det, den eneste reference er og bliver projektets koordinator.

Projektets koordinator udgør et vigtigt trumfkort for projektet.

Det er oversigten over rollerne, som afslører dette:

- Ud fra evalueringens konklusioner spiller projektkoordinatoren en væsentlig rolle, når det gælder om at tage beslutninger.
- Ganske vist bekræfter de vigtigste ansvarshavende i Kooperativet i Amaltal, at beslutningerne tages på kollektiv facon eller i enstemmighed af det samlede antal medlemmer af bestyrelsen.
- Men disse personer bør anerkende, at initiativerne kommer fra projektkoordinatoren.
- Det er vigtigt at forstå, at koordinatoren udgør en vigtig reference i Amaltal-zonen.
- Og det, som skaber denne position, er hans instruktioner, hans udøvede ansvarlige opgaver gennem årene og den åbenhed, han viser over for sin omverden, som vi allerede har været inde på.

Ikke desto mindre er der reelt betragtet en orientering af aktiviteterne – samlet betragtet – hen imod de sociale grupper, man ønsker at støtte.

Projektet er knyttet til en anerkendt institution, et kooperativ skabt af de lokale aktører:

- Kooperativet råder over underafdelinger i de lokale niveauer.
- Aktiviteterne er indrettet efter, at aktørerne selv skal gøre en indsats for at forbedre deres vilkår.
- De netværk, som formidler oplysninger, bliver faktisk anvendt og har som grundlag en gruppe af syv personer fra det lokale område.
- Men nogle af projektets aktiviteter giver anledning til eftertænkning.
- Havebrugene og alfabetiseringskurserne, som betragtes som langsigtede aktiviteter for nomadebefolkningerne, kan kun forstås som langsigtede og meningsfulde, hvis man samtidig forstår, at tuaregerne på trods af nomadiseringerne føler og opretholder et tilhørsforhold til et bestemt territorium.

Inden for organisatorisk opbygning er der skabt gode resultater; men der er stadig plads til forbedringer.

Resultaterne er faktisk ganske betydelige:

- Organiseringerne på lokalt niveau er knyttet til lokale traditioner, selv om de fremviser den klassiske opbygning med formand, kasserer, generalsekretær, daglig leder ...
- Strukturerne er enkle og overkommelige: Der er en generalforsamling, en bestyrelse, GM'er og forvaltningskomiteer.
- Men det tekniske og administrative personale skal oplæres bedre, og arbejdsvilkårene bør gøres mere attraktive.
- Man bør også tænke på at styrke de enkelte GM'er, ved at de lærer af hinanden gennem gensidige besøg og erfaringsudvekslinger.

En lokal NGO er på vej til at blive skabt; hvis denne NGO bakkes tilstrækkeligt op, kan den udgøre et væsentligt alternativ til GtU.

NGO'en, som hedder Taghilte, har udtrykt en vision og arbejder med flere forskellige emner:

- Et udkast til en vision er således formuleret: "Vi skal være kilden til en kamp mod fattigdommen og en tro på en bæredygtig udvikling."
- Erklæret specialiteter er følgende: "Renovering og gravning af brønde – uddeling af dyr på kredit – kamp mod analfabetisme – kamp mod malaria og HIV/AIDS – beskyttelse af kvinder og børn."
- Denne NGO bør kunne påtage sig at søge finansiering.
- Den bør også kunne skabe betingelserne for at styrke kapaciteterne hos de forskellige organisationer i zonen.

Men det er nødvendigt, at NGO'en opsamler de kompetente menneskelige ressourcer, som magter at dække eller få andre til at dække de behov, der skal dækkes for at skabe bæredygtig udvikling.

Det, som må undgås, er, at NGO'en bliver et påskud for, at Kooperativet i Amataltal nedlægger sig selv.

- Den aktuelle opbygning fremviser det ideelle "PTF-CA-skema"; der er en direkte forbindelse mellem kooperativet og den teknisk-finansielle partnerorganisation.

- NGO'en *kunne* risikere at skabe et "PTF-NGO-CA-skema", således at forstå, at hvis NGO'en opbygges uhensigtsmæssigt, *kunne* CA (Kooperativet i Amataltal) blive afgørende svækket.
- Det er sikkert en bedre idé at gå efter "PTF-CA-NGO", således at NGO'en bliver serviceorganisation, som yder støtte til Kooperativet i Amataltal i bestemte aspekter, herunder ressourceforvaltning.
- Disse punkter handler om relationerne mellem Taghilte og Kooperativet i Amataltal; i helt andre forbindelser kan NGO'en sagtens udvikle de sædvanlige relationer af typen "den teknisk-finansielle partner - NGO - organisation".

Derudover er der forskellige aktører uden for Kooperativet i Amataltal, men lokalt funderede, som går ind i projektet for at give deres støtte.

Kooperativet i Amataltal er ikke en lukket størrelse, og dette er et bemærkelsesværdigt aspekt, når det gælder bæredygtigheden af dets landvindinger:

- Der er faktisk lokale aktører ud over kooperativet, der viser interesse for projektet.
- Der kommer undervisningsinspektører fra Agadez.
- Også Amadou Maïga Sambo skal nævnes – han er projektets og kooperativets revisor.
- Og så er der Dr. Idé Tahirou fra PAC (= Program for Lokalsamfundsaktiviteter), som har påtaget sig permanent opfølgning på projektet for at foreslå forbedringer.
- Et antal hyrder fra Amataltal-zonen passer kooperativets kvæg.

Som hovedkonklusion kan vi sige, at den institutionelle bæredygtighed er opnået: Der eksisterer en faktisk situation, hvor vi kan se, at den institutionelle bæredygtighed er placeret hos et lokalt og lokalt forankret kooperativ.

11.2 Situationen omkring den økonomiske bæredygtighed

Den økonomiske bæredygtighed skal ses i sammenhæng med den finansielle bæredygtighed.

Den finansielle kapacitet hos de væsentligste organisationer (Kooperativet i Amataltal (CA) og GM'erne) indfinder sig stille og roligt; men overblikket er ikke så godt, som man kunne ønske sig.

- Medlemmerne af CA og GM'erne fremsætter kommentarer omkring deres ressourcer og omkring graden af dækningen af deres omkostninger – dette gælder bl.a. initiativer som kornbankerne og kornkværnene.
- Mange medlemmer er mere eller mindre fortrolige med omfanget af tilbagebetalinger af uddelingerne af dyr på kredit, hvad enten disse tilbagebetalinger finder sted i form af dyr eller i form af levnedsmidler.
- Hvad disse to nævnte aspekter angår, kan vi stort set drage en positiv konklusion.
- Men CA kan godt blive bedre til at vurdere kapaciteterne og grænserne, når det gælder de lokale økonomier.
- Dette er vigtigt, eftersom det jo handler om en sammenhæng, hvor et godt overblik over de til rådighed stående kapaciteter er ret væsentligt for værdiansættelse og videreudvikling af aktiviteterne.

Der er et problem, og det er, at CA ikke varigt kan garantere de finansielle rettigheder og forpligtigelser.

Uddelingerne af dyr på kredit finder sted i regi af GM'erne; men de forvaltes dårligt:

- De personer, der ikke betaler deres gæld, føler ingen bekymring i den anledning.
- CA, som betragter skyldnerne som fattige, føler ingen trang til at gøre dem endnu fattigere ved at forpligte dem til at betale ud over deres formåen.
- Men faktisk ved CA godt, at der i nogle tilfælde ikke er tale om, at tilbagebetaling er en umulighed, men at den enkelte bare nægter at betale.
- Hvorfor denne laden stå til?
- Der ligger et alvorligt problem i, at der skabes en farlig tradition for, at det ikke har konsekvenser at undlade tilbagebetaling – herved trues hele ideen med uddelingen af dyr på kredit.

Bestemte omkostninger deles mellem GtU og CA; denne omkostningsdeling vedrører primært lønningerne til projektets ansatte.

GtU fortsætter med at bidrage til aflønningerne af projektets ansatte:

- Men det handler om et bidrag, der er faldende, og det vil snart nå frem til afslutning.
- Således betaler CA allerede 50 pct. af lønningerne, og på længere sigt skal CA betale 100 pct.
- Ikke desto mindre taler medlemmerne af CA om et for stærkt pres og spørger sig selv, om CA vil kunne klare at varetage lønningerne i fremtiden.
- I øjeblikket dækker salget af dyr endnu CA's bidrag; men det er ekstremt hårdt at gennemføre.

Idet vi stadig har blikket fæstnet på rollefordelingen, så er nogle omkostninger udelukkende dækket af Kooperativet i Amattal.

Disse omkostninger gælder CA's generelle forvaltning, de indkomstskabende aktiviteter og aflønningen af de hyrder, som er betroet at passe CA's kvæg.

- Specielt hvad angår aflønningen af hyrderne, arbejder CA med flere forskellige modeller.
- Ud over tøj og levnedsmidler til familierne kan aflønningerne f. eks. bestå af de tre første kalve, som en på forhånd identificeret ko, som ejes af CA og passes af den pågældende hyrde, måtte føde.
- Denne model er en interessant form for aflønning, som måske kunne bruges i andre sammenhænge (CA betaler uden rigtigt at føle, at man gør det).
- På grund af denne type kontrakt har hyrderne efterhånden opnået hver især at få en egen besætning på 20 til 40 stykker kvæg.
- Men desværre er der ikke fastsat særlig præcise regler for, hvor længe den enkelte hyrde kan nyde godt af sådanne kontrakter.

CA og GM'erne råder over egne ressourcer; men det er vigtigt at forbedre forvaltningen af dem.

Faktisk har CA etableret mekanismer med henblik på at skaffe sig indtægter; men der er indeholdt problemer i disse mekanismer:

- Antallet af kvæg vokser, også selv om der ind imellem sælges dyr.
- Kornbankerne drives af GM'er.
- CA's lastbil er køredygtig.
- Men bortset fra kværnen i Amattal er hirsekværnene ikke gjort rentable.
- Afstandene, de isolerede beliggenheder og omkostningerne ved kværnenes funktion bidrager til, at nomadekvinderne ikke har den store lyst til at bruge kværnene.
- Uddelingen af dyr på kredit skaber ikke indtægter til CA, eftersom der ikke beregnes renter.

- Gruppen af dyr til uddeling på kredit vokser ikke, og der forekommer store tab, når der er tørkesituationer.
- Det indhegnede, fredede græsningsområde anvendes for tiden ikke.

Når det gælder de samlede udgifter, er CA's egne midler relativt beskedne.

Det er planlagt, at Danidas finansiering ophører pr. december 2010; men behovene for finansiering er talrige:

- Projektets ansatte bør fortsætte med at modtage deres respektive aflønninger.
- Det hold på 7 personer, der en gang imellem gennemrejser zonen, har brug for en lille sum penge for sin ulejlighed, om ikke andet så til at dække den mad, der spises undervejs.
- Hvis der skal skaffes yderligere personale til at berige inspirationen på rejserne rundt i zonen, vil dette komme til at koste yderligere i honorarer og logistik.
- Der er forskellige aktiviteter, som skal følges op på såsom vandforsyning, havebrug og den tosprogede skole.
- Der er aktiviteter, som skal styrkes, såsom alfabetiseringskurser, støtte til håndværksfremstilling, kurser for unge og for kvinder

I den aktuelle situation er det ikke muligt for CA at finansiere de samlede aktiviteter uden finansiering udefra.

På den anden side er det vigtigt at rejse problemet om den økonomiske forvaltning, som den reelt foregår i Projekt Egnsudvikling i Amataltal.

Denne forvaltning er for en stor dels vedkommende varetaget af en eneste familie; men dette er der forklaringer på:

- Det handler om at begrænse indiskretioner.
- Det handler om at undgå, at der skabes rygter, som kunne stille spørgsmålstegn ved projektets ressourcer.
- Derfor har projektet hjemsted i Agadez.
- Derfor er projektets økonomiske ressourcer for en stor del styret af koordinatorens familie.
- Bogholderen er hans fætter (men han har ansøgt GtU og opnået dennes godkendelse), sekretæren er hans datter, og altmuligmanden er hans søn.
- På den anden side har man ikke over for evalueringsmissionen lagt skjul på denne organisering.

Problemet er, at denne måde at styre projektets finanser på kan analyseres forskelligt.

Det er muligt at lave to typer analyser:

- Der kan være tale om, at en eneste familie bare sætter sig på projektet.
- Eller der kan være tale om at beskytte en fortrolighed omkring projektets følsomme dokumenter.
- Men projektet er følsomt for forskellige angreb.
- Der kan komme angreb fra væbnede grupper eller fra militærpersoner (der har allerede været en ransagelse, og det kunne være gået helt galt, så alle de penge, der lå, kunne være forsvundet)
- Men hvor om alting er: Den regelmæssige opfølgning på aktiviteterne og revisionen af regnskabet er lagt i hænderne på folk udefra (Dr. Idé Tahirou og Amadou Sambo Maïga)
- Og disse foranstaltninger svækker forestillingen om, at én familie sætter sig på hele projektet.

For sin part og beroligende for evalueringsmissionen imødegår projektets koordinator tesen om, at en eneste familie skulle have sat sig på projektet.

For ham er flere aktører uafhængige af hans familie:

- De medlemmer, der står for CA's indkøb, er uafhængige.
- De to chauffører forbliver i deres ansættelser på grund af deres ancienniteter.
- De hyrder, der rekrutteres, er overvejende fra fulbé-familier.
- Masser af uafhængige personer modtager ydelser og effekter fra projektet (brønde, gartneri, levnedsmidler, dyr på kredit ...)
- Desuden, hvis hans datter er sekretær i projektet, er det fordi den fastsatte løn er blevet afvist af adskillige ansøgere, fordi den er utilstrækkelig til at dække leveomkostningerne.

Det står tilbage, at det haster med at tage de nødvendige dispositioner omkring de nødvendige overdragelser til CA.

Der er forskellige slags overdragelser:

- Der er **overdragelse af kapacitet** såsom teknisk kapacitet, organisatorisk kapacitet, kapaciteten til at forhandle, kapaciteten til at mobilisere egne ressourcer, kapaciteten til at forvalte og til at evaluere og følge op på evalueringer ...
- Der er **overdragelse af ansvar** såsom forvaltning af projektet, forvaltning af logistikken, forvaltning af midler, forvaltning af bilag, planlægning af handlinger ...
- Og endelig er der **overdragelse af formuen** bestående af menneskelige ressourcer, finansielle ressourcer, materielle og logistiske ressourcer, dokumenter og udstyr, diverse redskaber såsom protokoller og andre forvaltningsredskaber ...

Det handler ikke om at gennemføre alle tænkelige overdragelser; funktionerne kan fortsat forblive i koordinationen.

Overdragelsen af funktioner kan vente; det handler især om at foreslå nogle tilføjelser:

- Koordinatoren og hans hold af ansatte bør fortsætte med at varetage bestemte funktioner.
- Det handler om informationer, om opsøgende arbejde, om inspiration og kommunikation.
- Som vi allerede har været inde på, kunne en opsøgende gruppe tage sig af at forsyne kooperativet og dets medlemmer med de tekniske, informative og forvaltningsmæssige værktøjer.
- Alt det, som drejer sig om overvågning og kontrol af aktiviteter, må overlades til koordinatorens hold af ansatte eller til de 7 personer, som jævnligt drager på opsøgende arbejde i zonen.

Det er indlysende, at de forskellige ønskede overdragelser ikke er nemme at gennemføre.

Hvordan gennemføre alle disse overdragelser, når man tænker på analfabetismen og det generelle meget lave niveau af uddannelse, som præger zonen?

- Der er helt sikkert nogle kapacitetsforbedringer, som bør kunne gennemføres i administration og forvaltning.
- Men ideelt set bør man rekruttere et minimum af personer med et højt niveau til at arbejde for CA.
- Mellem sådanne personer med et højt niveau af uddannelse bør man kunne udpege mindst to animatører til at opfylde behovet for opsøgende arbejde og forbedret organisation i de forskellige lokaliteter.
- Alt dette bør ideelt set gennemføres før afslutningen af EiA3.

Forvaltningen af CA's ejendele er langt hen ad vejen af uformel karakter.

Kommer man uden for Agadez, er statistikker ikke eksisterende; man tæller reelt ikke noget som helst, eller man formoder sig frem:

- Man havde forudset 60 havebrug, der har været omkring 70, aktuelt er der omkring 50 havebrug, der fungerer.
- Nogle havebrug er på over 2 hektar, andre er på 600 m² ...
- Antallet af renoverede brønde er omkring 50, hvis man medregner dem, som er skaffet via tipsmidlerne.
- Projektets zone omfatter mellem 500 og 600 boenheder med omkring 26 000 personer, som nyder godt af projektet.
- CA råder over en bestand på omkring 800 tyre, stude og køer.
- Dyreflokkene er betroet 15 hyrder; der er med hver hyrde tegnet en uformel kontrakt, således at han passer mellem 20 og 40 styk kvæg.

Man konkluderer, at tuaregen nærer mistillid til det at tælle det, som han råder over; men her har vi at gøre med et projekt, som skal forvaltes, og så skal man tælle og overskue.

Forvaltningen af organisationernes finansielle ressourcer vurderes at være pålidelig, men meget tilfældig.

I henhold til de oplysninger, der er modtaget fra de vigtigste ansvarshavende i CA, så er de finansielle ressourcer simpelt hen skjulte:

- Ingen af GM'erne har en bankkonto.
- Pengene forvaltes på tuaregisk.
- I nogle tilfælde er pengene gravet ned et sted, som vurderes at være sikkert.
- Man tager dog den forholdsregel at oplyse skjulestedet til tre personer, man vurderer til at være sikre.
- Herved beskytter man pengene mod tyveri og røveri.
- Man frygter især de ubejlelige angreb, som hænger sammen med sikkerhedssituationen.

Som konklusion omkring den økonomiske bæredygtighed, så er der en del egenkapital i CA og i GM'erne; men denne kapital er ikke tilstrækkelig i forhold til perspektiverne omkring styrkelsen af landvindingerne i tiden efter projektets afslutning.

Desuden bemærker vi, at tuaregen har sin egen måde at forvalte på – en mere uformel måde. Skal det hele vendes på hovedet (i et forsøg på at formalisere det uformelle), eller skal der simpelt hen foreslås et parallelt system, som supplerer de traditioner, hvor alt er uformelt, spredt over det hele, ofte forvirrende, men rigt på læring?

11.3 Situationen omkring den sociale bæredygtighed

Den sociale bæredygtighed kan analyseres på flere forskellige måder: I henhold til kapaciteten til at optage projektet i den sociale organisme eller i henhold til befolkningens mulige afvisning af projektet. Vi skal bl.a. forholde os til beslutningstagernes pålidelighed og til de introducerede teknikker.

Den komplekse model med en kornbank, som er opført ved siden af en brønd, et gartneri og et flerfunktionelt center er meget opmærksomhedsfremkaldende.

Der er flere tiltrækningspoler:

- I traditionen har brønden altid været et sted, hvor man mødtes, og hvor kvægavlerne kom med deres dyr.
- I dag, med projektet, er kornbanken og gartneriet blevet til steder, hvor man forsyner sig, inden man drager til de lejre, som ligger langt væk fra disse distributionscentre.
- Stadig på grund af projektet er centrene for kurser og møder (= de flerfunktionelle centre) blevet til steder, hvor man forsyner sig med ressourcer i overført betydning – i og med at der foregår alfabetiserings- og mødeaktiviteter.

Der er med andre ord etableret en vifte af muligheder for at mobilisere befolkningen, at skabe relationer mellem mennesker på kort sigt og på længere sigt måske give mulighed for varig bosættelse. Og en sådan bosættelse eller stabilisering hjælper rigtig meget på bæredygtigheden.

Samlet betragtet ser projektets formål ud til at være forbundet med de nationale udviklingsstrategier.

De overordnede bestræbelser i projektet bidrager til de nationale udviklingsstrategier:

- Selvforsyning med fødevarer harmonerer med det nationale program for fødevarerikkerhed; man taler desuden mere og mere om fødevarerikkerhed, og de nigeriske bondeorganisationer er aktive på dette felt.
- Sikkerhed er ikke kun en national bestræbelse, men også en international; "oprøret" eller de "væbnede grupper" bekymrer alle.
- Udbredelsen af faglige aktiviteter kan sammenlignes med statens bestræbelser på at støtte beskæftigelsesforanstaltninger.
- Og endelig: Styrkelsen af befolkningens uddannelsesniveau inden for rammerne af projektet inddrager de offentlige uddannelsesmyndigheder, både hvad angår de formelle og de uformelle uddannelser.

Kooperativet i Amatal (CA) er gået ind i flere former for kamp mod ørkenspredning, hvilket harmonerer fint med statens forvaltning af naturressourcerne.

CA hævder at have følgende bestræbelser i gang omkring den miljømæssige bæredygtighed:

- Der er de indkomstskabende aktiviteter, som udgør et alternativ til at fælde træer, som tidligere var en indkomstkilde.
- Der er brøndrenoveringerne, som også reducerer træfældningerne.
- Faktisk var brøndene tidligere stabiliseret af grene fra træer; ud fra de erklæringer, vi har lyttet til, skulle der tidligere fældes 50 træer for at konsolidere bare en enkelt brønd.
- Der er de forskellige indhegninger, som beskytter træer, buske og andre planter mod forskellige snyltere.
- Og endelig har der siden 2005 været aktiviteten med at plante gummitræer.

Hvis projektet – i kraft af disse aktiviteter – kan forestille sig at opnå statens opmærksomhed, må visse foranstaltninger sættes i gang.

Det drejer sig om processer, som er vurderet til at være vigtige i forhold til levedygtighed og fastholdelse af projektets landvindinger:

- Man må forsøge at skaffe opmærksomhed fra indflydelsesrige politiske beslutningstagere
- Man må forsøge at samarbejde med de relevante politiske instanser.

- Der må samarbejdes med de statslige serviceorganer og med projekter som PAC (Program for Lokalsamfundsaktiviteter)
- Der må skabes samarbejde mellem offentlige og private aktører (NGO'er).
- Der må endvidere arbejdes med sunde relationer i forhold til forskningsmiljøer.
- Der må opsøges nye tekniske og finansielle partnerorganisationer.

I projektets formål er der erklæringer, som appellerer til følelserne.

Faktisk kan nogle forestillinger gøre én ængstelig; det drejer sig om selvbestemmelse, styrkelse af identitet og kapaciteten til at hævde rettigheder:

- "Selvbestemmelse" er en forestilling om en sideeffekt og må skelnes fra "autonomi".
- Formuleringen kan forstås således: "projektzonens befolknings frie valg af politisk status".
- Man bør vogte sig for at skrive den slags i et projektdokument, især når man tænker på, at der i fortiden har været halvhjertede forsøg på udtræden af den nigeriske stat eller i hvert fald anklager om, at nogle forsøgte noget sådant.
- Det er bedre at foretrække forestillingen om selvpromovering eller styrkelsen af foreningslivets selvbestemmelse.
- Der er andre formuleringer, som kan give problemer, hvis ikke de er grundigt forklarede, såsom styrkelse af identitet og kapaciteten til at hævde rettigheder.
- Under normale omstændigheder er det rimelige formuleringer; men i denne periode med "undtagelsestilstand" og forbundet med det tuaregiske folkeslag kan formuleringerne forstås i uheldige retninger.

I forbindelse med vurderingen af den sociale bæredygtighed forekommer det, at flere af de nyintroducerede teknologier ikke reelt er blevet indoptaget af befolkningen.

Bortset fra landbrugsredskaber og kærreer forekommer de introducerede teknologier ikke for alvor at svare til de lokale kundskaber:

- Her skal vi huske, at de anvendte teknologier, som må betragtes som nye, er kornkværnene, generatoren og Volonta-håndpumpen.
- Volanta-pumpen kan virke som et fornuftigt element; men det er for krævende for kvinder at betjene den.
- For de øvrige teknologier er funktion og vedligeholdelse ikke nemme for brugerne.
- Både til kornkværne og til generatorer skal der findes specialister, uddannede personer, og de er sjældne.
- På længere sigt kan vi derfor forvente, at befolkningen nægter at arbejde med disse teknologier, eller at de bare ignorerer dem.

I øvrigt, en af de teknologier, som blev introduceret af projektet, er ikke ordentligt udnyttet af befolkningerne.

Det drejer sig om generatorerne:

- De generatorer, som befinder sig i GM'erne for at tjene alfabetiseringskurserne, er meget lidt anvendt.
- I en af GM'erne er generatoren blevet stjålet.
- Generelt er generatorerne utilstrækkeligt taget i anvendelse.
- I særdeleshed er den generator, den anvendes til at pumpe vand op fra brønden i Amatal, underudnyttet.
- Denne generator er tilstrækkelig velegnet til, at den også kunne anvendes til at forsyne børnenes gartneri i skolen, det flerfunktionelle center, det mekaniske værksted, svejseposten og den tosprogede skole.

Hvis man sammenfatter de to kriterier, som vedrører henholdsvis den sociale tilpasning og den økologiske balance, så er der en af teknologierne, der skal revurderes, og det er hirsekværnen.

Dette må være indlysende, hvis man tager i betragtning, hvilken teknologi der i øvrigt er stillet til rådighed:

- Man råder over en generator i hvert af centrene for kurser og møder i de GM'er, som er blevet forsynet med kornbanker.
- Det ville i disse GM'er have været bedre at vælge elektriske kværne.
- Elektriske kværne forurener mindre.
- Kvinder har lettere ved at håndtere elektriske kværne.
- Og endelig er elektriske kværne billigere og fylder mindre.

Som konklusion omkring den sociale bæredygtighed kan man sige, at projektet er i harmoni med statens programmer, men at der er formuleringer, som bør rettes, og tilpasninger, som bør foretages, hvad angår de nye teknologier.

12. GENERELLE KONKLUSIONER

Som det gælder for alle udviklingsprojekter, byder også Egnsudvikling i Amatal, fase 3, på resultater, men også på visse problemer.

Projekt Egnsudvikling i Amatal fremviser forskellige slags landvindinger; nogle er endda veritable modeller, som man både burde styrke og gøre brug af andre steder.

Ud over den stærke kapacitet til at mobilisere befolkningerne og den mulige, men langsomt fremadskridende faste bosættelse af nomaderne takket være projektets aktiviteter, kan vi konstatere forskellige tekniske modeller for udvikling, selv om dette kræver nogle mere præcise formuleringer:

- Modellen med at forankre projektet i en struktur som CA, som er oprettet på det lokale plan.
- Modellen med, at projektet hele tiden støttes og opmuntres af en gruppe ressourcepersoner (revisor, kvægavlseksperter, forskellige undervisere).
- Den enkle organisationsmodel med et CA, GM'er og forvaltningskomiteer.
- Den komplekse model med en kornbank (suppleret med kværn), opført ved siden af en brønd, gartneriparceller og et flerfunktionelt center (en interessant pakke).
- Modellen omkring forvaltning af levnedsmidler, opbygget efter et dobbelt reguleringssystem: principperne om "en sæk pr. familie" og "uddelingsstop midtvejs".
- Modellen omkring gartneri med en interessant aktivitetstypologi: demonstrationsparceller, fælles parceller, familieparceller og individuelle parceller.
- Modellen for uddeling af dyr på kredit efter "roterende modeller" eller "spiralmodeller".
- Modellen for alfabetisering i form af en tiltrækkende pakke: "infrastruktur-udstyr-alfabetiser-penne-linealer-tavler".

Det skal præciseres, at disse modeller ikke nødvendigvis er nyopfundne, men at det er vigtigt at fremhæve dem i projektets sammenhæng. Og hvis man overvinder de problemer, der er, såsom at skaffe vand og alfabetisører nok, så kan alle modeller genanvendes, også efter at der ikke kommer flere penge fra Danida.

Egnsudviklingsprojektet i Amatal byder også på svagheder.

Man må imidlertid erkende, at nogle af svaghederne skyldes udefrakommende faktorer, som har indflydelse på projektet, og som CA ikke kan gøre så meget ved:

- Nogle af de lokale forvaltningskomiteer er ikke særlig aktive.
- Der mangler opskrifter på, hvordan man får de forskellige lokale strukturer til at fungere.
- Det konstateres, at der udøves uformel forvaltning af projektets aktiver rundt om i alle projektets organer.
- Der mangler statistikker, der bedre kan skabe overskuelighed over projektets resultater.
- Forvaltningen af projektets finanser er stort set lagt i hænderne på én familie.
- Der konstateres et uformelt system, hvad angår informationer og mobilisering af de lokale befolkningsgrupper.
- Teknologier såsom kornkværnene og generatorerne anvendes utilstrækkeligt.
- Kornbankernes beholdninger slipper ofte op før tiden.
- Der er ikke tosprogede undervisere nok på den tosprogede skole.
- Der er for få aktiviteter i kantinen og i gartneriet på den tosprogede skole.
- Alfabetiseringen er langstrakt, lidet effektiv, klasserne sættes sammen på en forvirrende måde, og der bliver gradvist færre elever.
- Kurserne for unge er lidet effektive og lidet inspirerende.

- Militær usikkerhed i området forsinket og begrænser projektets aktiviteter.

Det, som er vigtigt at holde fast i, er dominansen af det uformelle i alt det, som foregår; overalt er der behov for en bedre struktur og for en bedre systematisering.

Egnsudviklingsprojektet i Amatal kan med fordel udsætte virkeliggørelsen af nogle af dets hensigter.

Opfyldelsen af visse hensigter bør udsættes, i hvert fald indtil videre. Af forskellige grunde er nogle forudsætninger ændret, derfor foreslås følgende ændret /udsat:

- Faglige uddannelser af de voksne.
- Uddeling af køer og kameler på kredit – det er bedre at begrænse sig til geder og får, som er lettere at passe og fodre.
- Forsøgene på at udbrede bestemte offentlige servicefunktioner i zone, som man gør i det meste af det øvrige Niger.
- Oprettelse af nye tosprogede skoler (dette er i princippet uden for projektets ansvar).

Hvad angår de to år, der resteret af projektet, er det bedst, at man primært koncentrerer sig om den pakke, som vurderes interessant og defineres som en "kompleks model med kornbank (suppleret med en kværn) bygget ved siden af en brønd, gartneriparceller og et flerfunktionelt center".

Lige nu er der intet, der forhindrer, at man - på basis af selvstændige vurderinger hvert sted - udarbejder lokale planer for udvikling, som giver en udvidet mening til de aktiviteter, som alligevel skal udføres.

13. GENERELLE ANBEFALINGER

Der er mange anbefalinger at give; det er derefter op til GtU og CA at aftale og beslutte, hvilke forslag der skal tages til følge og føres ud i livet: Nogle af forslagene vil smidiggøre GtU's tilbagetiltrækning, og nogle vil styrke de lokale organisationer.

13.1.1. Til udvikling af havebruget

Havebrugsarbejdet skal fortsætte; men visse betingelser skal ændres:

- Aktiviteterne skal organiseres bedre, idet den tekniske kvalitet forbedres; det er f. eks. muligt at vælge følgende opbygning for havebruget: en parcel for afprøvning og oplæring i Amataltal, en enkelt "modelparcel" i hver enkelt GM og så produktionsparceller rundt om i de enkelte bopladser.
- Der må gøre undtagelser, hvad angår parcellen ved skolen; udformningen af og produktionen i den enkelte parcel kan kombineres med undervisning i geometri og aritmetik.
- Der må organiseres praktisk oplæring omkring de tekniske aspekter ved havebruget for deltagere fra alle GM'er (indretning af den enkelte parcel, såsæden, forskellig vedligeholdelse, vanding mv.)
- Arbejdet med gravning og reovering af brønde i forbindelse med parcellerne må fortsætte.
- Det må konstateres, at terrænet er fordelagtigt for havebrug mange steder i Amataltazonen, og med dette som udgangspunkt må det overvejes at indrettes bassiner til opsamling af vand de steder, hvor det er muligt.
- Der må oprettes statistikker for alle aspekter af havebruget: Hvor mange parceller rådes der over? Hvor store er de? Hvor store arealer er tilsået? Hvilke brønde er private? Hvilke brønde er reoveret af projektet? Hvilke brønde er gravet af projektet? Hvor meget produceres der? Hvor meget sælges der? ...)

13.1.2. Til udvikling af kornbankerne

Oprettelse af kornbanker skal opmuntres; men de tilhørende elementer skal forbedres:

- Befolkningerne bør tilbydes relativt komplette "pakker", som er mere interessante og mere stabiliserende: Der bør sigtes mod modellen med en kornbank (suppleret med en kværn), opført ved siden af en brønd, gartneriparceller og et center for kurser og møder (= flerfunktionelt center).
- Det bør undersøges, om det er muligt at erstatte de eksisterende kværne med elektriske kværne, som kan drives af allerede til rådighed eksisterende generatorer; dermed kan det fremmes, at kværnene reelt tilhører kvinderne og bidrager til at lette det arbejde, som traditionelt udføres af kvinder.
- Forvaltningen af kornbankerne skal strammes, så kornet rent faktisk sælges i den varmeste tid (svejsningens tid) og sælges til de allerfattigste.

13.1.3. Til at styrke de indkomstskabende aktiviteter

Der bør undersøges nogle muligheder for indkomstskabende aktiviteter gennem konkrete afprøvninger, f. eks.:

- Det bør undersøges, om det mekaniske værksted kan laves til et mini-center for tekniske uddannelser, så det kan tjene som et positivt eksempel, som kan gentages andre steder, hvis det går godt.

- Der skal organiseres kurser til at styrke den pædagogiske kapacitet hos de håndværksmestre, som står til rådighed for at oplære unge i håndværk.
- Der bør åbnes en fælles butik med salg af håndværksprodukter, og forvaltningen af denne butik skal overdrages til kvinderne.
- Der skal fortsat samarbejdes med verden udenfor og især med GtU, for at håndværksprodukter kan sælges til kunder i Europa.

13.1.4. Anbefalinger til fordeling af rettighederne

Systemet med uddeling af dyr på kredit skal forbedres, så det målrettes de dårligst stillede familier:

- Uddelingen af dyr på kredit skal strammes op, ikke mindst hvad angår tilbagebetalingssystemet – ikke mindst for at undgå, at der opbygges en praksis med ikke at tilbagebetale. Initiativet skal opretholdes, fordi det gavner de allerfattigste.
- Omkring kreditpraksis siger den muslimske religion, at man ikke må beregne renter - man må f. eks. ikke aflevere 11 får, hvis man har lånt 10 får tre år tidligere. I den forbindelse bør det overvejes, om en sådan ekstra betaling kan få status af "zakat"¹, dvs. blive betragtet som den obligatoriske almisse, som en muslim skal yde.
- Der skal organiseres flere kurser omkring dyrenes sundhed – ikke mindst er det vigtigt, at de dyr, der uddeles på kredit, er så sunde som muligt.

13.1.5. Anbefalinger til styrkelse af de organisatoriske strukturer

Der bør planlægges kurser for de vigtigste ansvarshavende for de lokale strukturer:

- De lokale ledere skal blive bedre til at forvalte økonomi og lagerbeholdninger.
- De forskellige forvaltningskomiteer skal have så megen teknisk uddannelse, at de effektivt kan supplere GM'erne og CA.
- CA's ledere skal blive bedre til at gennemføre deltagerorienterede beslutningsprocesser, så der reelt kan træffes enstemmige eller i hvert fald kollektive afgørelser.

13.1.6. Anbefalinger til styrkelse af deltagelsen på generalforsamlingerne

Der skal skabes social dynamik, så man får bedre styr på relevante statistikker:

- Der skal rekrutteres to animatører, den ene så vidt muligt en kvinde, til at styrke mobiliserings- og oplysningsarbejde over for de enkelte lokaliteter i zonen – dette arbejde bør i princippet foregå både i CA og i foreningen Taghilte.
- Princippet om simpel referatskrivning må indføres for alle lokale strukturers vedkommende, således at man altid kan slå op og se efter, hvem der var til stede, og hvad der blev besluttet.
- Der bør laves periodevise opgørelser i hver GM over antallet af teltlejre spredt ud over den enkelte GM's areal og over antallet af beboere, fordelt på mænd, kvinder og børn.

13.1.7. Anbefalinger til styrkelse af aktiv social mobilisering

Det opmuntrende oplysningsarbejde skal styrkes overalt i zonen:

¹ Zakat er en "lovpligtig" almisse i den islamiske religion – en form for obligatorisk velgørenhed – en form for skat, som muslimerne skal betale af sin kapital efter et års ophobning.

- Der bør afsættes et beløb til bespisning af det hold på 7 personer, som jævnligt gennemrejser lejre og landsbyer for at oplyse og opmuntre befolkningerne.
- Dette oplysnings- og opmuntringsarbejde bør styrkes ved f. eks. at rekruttere og oplære unge animatorer.
- Der skal gøres en indsats for, at alle de, der organiserer møder med befolkningerne i zonen, oplæres i mødeteknikker, der kan fremme en mere aktiv deltagelse fra alle sider, når man mødes i lejre og landsbyer.

13.1.8. Hvordan kan man intensivere uddannelseskurserne for voksne?

Det er vigtigt, at man indtil videre dropper forestillingerne om almene kurser og faglige uddannelser for at fokusere på alfabetisering:

- Man bør styrke kapaciteterne hos alfabetiseringslærerne omkring pædagogik og metodelære, således at læringsprocesserne i centrene kan tage kortere tid i centrene (300 timer for den enkelte voksne må være nok).
- Man bør forbedre samspillet mellem de teoretiske alfabetiseringskurser og de aktiviteter, der foregår i den geografiske nærhed.
- Alfabetiseringsklasserne må organiseres ud fra elevernes uddannelsesniveau, og hvor længe de har været på det igangværende kursus.
- Alle må overveje, hvordan man kan forbedre vilkårene for alfabetiseringslærerne.
- Alle må deltage i overvejelserne af en strategi omkring oprettelse af nye alfabetiseringscentre i de lokaliteter, der har anmodet herom, eftersom der er mange, der har ytret interesse for at gå til kurser.

13.1.9. anbefalinger vedrørende kurser for unge

De unge lever i en krisetilstand, en farefuld og ustabil situation. Ud over kurser og praktisk oplæring er det vigtigt at tænke på at kanalisere de unge mænd og kvinder ind i at udvikle forskellige aktiviteter efter en struktureret plan:

- Organisere møder, hvor de enkelte unge fortæller om sig selv, og man sammen reflekterer over ungdommens situation.
- Derefter organisere gruppearbejde, hvor man forsøger at lægge fremtidsplaner.
- Organisere overvejelser i CA's regi med henblik på at vælge aktiviteter, der kan igangsættes med henblik på at satse på ungdommen.
- Organisere møder med henblik på uddeling af ansvarsopgaver med det formål at få de unge til at spille den rolle, der tilkommer dem i opbygningen af fremtiden.
- Igangsætte de besluttede aktiviteter og huske, at det er ungdommens opgave at styre dem.

13.1.10. anbefalinger omkring tekniske og finansielle partnere

Analysere de eventuelle fremtidige partnerorganisationer og i højere grad lægge mærke til og værdsætte deres bidrag; man kan for hver partner forhandle sig frem til, at specialiserer sig inden for og finansierer bestemte områder:

- Finansiering af redskaber til agerbrug, herunder vandingsudstyr til gartneriparcellerne.
- Finansiering af nygravede og renoverede brønde, samt maskinelle borer af brønde.
- Finansiering af udstyrede mødelokaler til alfabetisering.
- Finansiering af uddannelse af alfabetiseringslærere.
- Finansiering af infrastruktur for kornbankerne.

- Indkøb af levnedsmidler til kornbankerne og til skolekantinerne (f. eks. via Verdensfødevareprogrammet)
- Finansiering af møder i lejre og landsbyer, hvor man analyserer og planlægger.

13.1.11. Hvordan udvider man kapaciteten med hensyn til at få indflydelse over for myndighederne?

Udnytte de muligheder, der ligger i oprettelsen af foreningen Taghilte og, ikke mindst styrke kompetencerne hos flere lokale ledere inden for forskellige sagsområder:

- Organisere kurser for de lokale ledere i, hvordan man taler sin sag og driver lobbyvirksomhed.
- Organisere kurser for de lokale ledere i, hvordan man forhandler.
- Organisere kurser for de lokale ledere i social mobilisering for at strukturere og forbedre potentialet i den formidable mobiliseringskapacitet hos zonen's befolkningsgrupper.

13.1.12. Anbefalinger omkring anvendelsen af det tuaregiske sprog i almen og teknisk uddannelse

Støtte en forbedring af de specifikke kapaciteter hos lærerne i den tosprogede skole:

- En af de måder, hvorpå lærerne i den tosprogede skole kan videreudanne sig omkring det sproglige er deltagelse i de møder, der finder sted hver tredje måned mellem de tosprogede skoler.
- Det skal undersøges, om der i øvrigt holdes kurser i tosprogethed (fransk-tuaregisk).
- Der skal organiseres kurser i deltagerorienterede metoder for at forbedre læringsprocesserne.
- Lærerne på den tosprogede skole skal uddannes inden for teknikker til mobilisering af en tøvende befolkning.

13.1.13. Hvordan udvider man forskellige generelle servicefunktioner i zonen?

Man må ikke gøre sig illusioner; nogle servicefunktioner vil være vanskelige at opnå; at sammenligne Amataltal-zonen med hovedparten af Niger forekommer overilet:

- Det virker mest realistisk at udsætte sådanne håb.

13.1.14. Hvordan tackler man regionens sikkerhedssituation?

Det må konstateres, at der hersker en usikkerhedssituation; men der er også en utilfredshed, som udbreder sig mere og mere for hver dag. Alt dette fremkalder frygt, begrænser bevægelsesfriheden og begrænser nogle af projektets aktiviteter.

Denne situation er ulykkeligvis uden for projektets muligheder. En ting er måske mulig:

- Man bør måske organisere fortalervirksomhedsaktiviteter, sammen med forskellige repræsentanter for befolkningerne i Agadez-regionen, så den nigeriske stat kunne acceptere at behandle konflikten anderledes og forhandle en model for fordelingen af de mineralrigdomme, der findes i regionen.

13.1.15. Anbefalinger omkring landvindingernes bæredygtighed

Udnytte forskellige muligheder og reducere bestemte risici:

- Man kunne i højere grad formalisere og skabe sammenhæng i den pakkeløsning, der fungerer nogle steder i projektzonen og mere præcist definere relationerne mellem bestanddelene: brønd, gartneri, kornbank, hirsekværn, flerfunktionelt center.
- Man kunne bakke op om den lokale NGO, Taghilte, som er ved at blive dannet for derved at skabe mere effektive kontakter mellem CA og de tekniske og finansielle partnere, kontakter, som skal defineres hver for sig; NGO'en skal være et serviceorgan for CA.
- Man skal fortsætte kontakterne med de organisationer, som er hjemmehørende uden for zonen, men som er nigeriske og som indgår i projektet med f. eks. ressourcepersoner, der har særlig assistance at tilbyde.
- Ressourceforvaltningen skal forbedres for alle de lokale organisationers vedkommende, og det gælder især de finansielle ressourcer; til dette formål skal CA's ledelse foreslå enkle og anvendelige redskaber.
- Man skal forbedre forvaltningen af projektets midler; man skal straks gå i gang med lidt efter lidt at gennemføre de nødvendige overførsler til CA af kapacitet, ansvarlighed og ejendom.
- Der skal organiseres oplysende og opmuntrende møder rundt om i zonen, ud fra de bedste erfaringer med sådanne møder, med henblik på at udarbejde deltagerorienterede planer omkring den lokale udvikling.
- Anvendelsen af generatoren, som betjener den borede brønd i Amataltal, skal effektiviseres. Den kan levere energi til andre funktioner, som vedrører CA: skolens gartneri, den tosprogede skole, værkstedet for mekanik og svejsning, Amataltals kursus- og mødecenter, den private sundhedsklinik, lokalsamfundets radio ...
- Der bør installeres en lille vandpost (f. eks. 4 til 6 tønder), som forbindes med Amataltals vandtårn med henblik på at forsyne den tosprogede skole med drikkevand og vand til vanding af skolens gartneri.
- Der bør ske en større udbredelse af indhegnede parceller omkring de forskellige renoverede brønde, så man dermed øger græsningsmulighederne for dyrene.

14. LISTE OVER BILAG

Der er relativt mange dokumenter som bilag til denne rapport:

14.1. Tidsrækkefølge over missionens aktiviteter

14.2. Personer, som missionen har mødt

14.3. Oversigt over initiativer

14.4. Oversigt over rollefordelingen i projektet

14.5. Eksempler på organisationer og deres opgaver

14.6. Oversigt over besøgte lokaliteter

14.7. Samlet projektdiagnose ud fra værktøjet AFOM (Acquis, Faiblesses, Opportunités, Menaces = Resultater, Svagheder, Muligheder og Trusler)

14.8. Oversigt over produktionskæder

14.9. Oversigt over kompetencerne i CA

14.10. Projektets bæredygtighedsfaktorer

14.11. Statistikker vedr. skolerne

14.12. Statistikker vedr. alfabetisering

14.13. Statistikker vedr. uddeling af dyr på kredit